

ЯК ЗМАГАЦА З НЕСАНКЦЫЯНАВАНАЙ РЭКЛАМАЙ

3

ПАРАДЫ АНКМАМОЛОГА

11

ЗВЯЗДА

Рэгіянальная бяспека

КАЛЕКТЫЎНЫ АДНАЗ НА ПАТРОЗУ ДЭСТАБІЛІЗАЦЫІ

Адкрытыя спробы звонку дэстабілізаваць сітуацыю ў Беларусі сталі патрозамі для ўсёй Арганізацыі Дагавора аб калектыўнай бяспецы. Пра гэта заявіў генеральны сакратар АДКБ Станіслаў ЗАСь на выніках праведзенага ў Душанбе пасяджэння Савета міністраў абароны АДКБ, паведамляе БелТА са спасылкай на прэс-службу АДКБ.

Ён канстатаваў: НАТА працягвае нарошчваць свой ваенны патэнцыял у непадзельнай блізкасці ад граніч дзяржаў — членаў АДКБ. «Так, як Усходняе Еўрапейскае рэгіёне захоўваецца высокі ўзровень інтэнсіўнасці мерапрыемстваў аператыўнай і баявой падрыхтоўкі аб'яднаных узброеных сіл НАТА, — адзначыў генеральны сакратар АДКБ. — Сялята плануецца правядзенне серыі вучэнняў «Абарона Еўропы», падчас якіх будуць адрацаваныя планы «аказання ваеннай дапамогі» ўсходнееўрапейскім саюзнікам. У рамках гэтага мерапрыемства да заходніх граніч зоны адказнасці дзяржаў — членаў АДКБ намячаюцца перакінуць значныя ваісковыя кантынгенты».

У існуючых умовах у АДКБ на планавы аснове праводзіцца комплекс мерапрыемстваў, накіраваных на зніжэнне ўзроўню і нейтралізацыю патэнцыяльных пагроз. «Прыярытэтная задача — развіццё і павышэнне гатоўнасці войскаў (калектыўных сіл) АДКБ для выканання задач па прызначэнні, — заявіў генеральны сакратар. — Міністрамі абароны быў адобраны план сумеснай падрыхтоўкі органаў кіравання і фарміраванняў сіл і сродкаў сістэмы калектыўнай бяспекі Арганізацыі Дагавора аб калектыўнай бяспецы на 2022 год».

Ён праінфармаваў, што ў кастрычніку ў фармаце арганізацыі запланавана правядзенне сумеснага аператыўна-стратэгічнага вучэння «Бялізавы братэрства — 2021» у рамках якога пройдзе сумеснае вучэнне з Калектыўнымі сіламі аператыўнага рэагавання АДКБ «Узаемадзеянне-2021», спецыяльнае вучэнне з сіламі і сродкамі разведкі «Пошук-2021», спецыяльнае вучэнне з сіламі і сродкамі матэрыяльна-тэхнічнага забеспячэння войскаў (калектыўных сіл) АДКБ «Эшалон-2021» на тэрыторыі Таджыкістана. Сумеснае вучэнне з міратворчымі сіламі АДКБ «Непарушанае братэрства — 2021» праводзіцца на тэрыторыі Расіі ў лістападзе. Акрамя таго, у верасні на тэрыторыі Кыргызстана плануецца правядзенне сумеснага вучэння «Рубеж-2021» з падраздзяленнямі Калектыўных сіл хуткага рэагавання Цэнтральна-Азіяцкага рэгіёна.

Парламенцкі дзёнін

ПАЎЗА ПЕРАРВАНАЙ

У Палаце прэзідэнта з дапамогай дыстанцыйнай сувязі адбылася сустрэча беларускіх і латвійскіх парламентарыяў. Член Парламентскай камісіі Палаты прадстаўнікоў Кіраўніцтва па міжпарламентскім размовы, якую адрознівае адкрыты і як спробу аднаўлення міжпарламентскага дыялогу, выступіў беларускі бок.

Яшчэ ў лістападзе кіраўнік рабочай групы Нацыянальнага сходу Беларусі па сувязях з парламентам Латвійскай Рэспублікі, член Парламентскай камісіі Палаты прадстаўнікоў Кіраўніцтва па міжпарламентскім размовы Ганна СТАРАВОЙТАВА накіравала підару адпаведнай парламенцкай групы ў Сейме Латвіі ліст, у якім выказала жаданне аднавіць двухбаковыя стасункі на ўзроўні парламентаў.

«Мы лічым, гэта той рэсурс, які дазволіць выбудаваць палітычны сувязі паміж краінамі, якія пераўражаны насяля прадзіданні выбару ў нашай краіне, — расказала яна журналістам перад анлайн-сустрэчай. — Мы заверылі ў тым, што Беларусь, гатовая адкрыта ўзаемадзеіваць з Латвіяй, аднавіўшы кантакты, якія ў нас былі дастаткова цёплыя да 2020 года: рыхтаваліся візіт кіраўніка нашай дзяржавы, былі падпісаны шэраг міжурядовых дагавораў па навукова-тэхнічнай супрацоўніцтве, сацыяльна-тэхнічнаму развіццю. На сёння гэтыя кантакты перарваліся, і гэта нас, парламентарыяў, турбуе, бо за гэтымі дагаворамі, кантактамі стаяць нашы людзі: народы Латвіі і Беларусі».

У красавіку беларускія парламентарыі таксама ў рэжыме відэаканферэнцыі сустрэліся з паслом Латвіі Эйнарам Семанісам.

«З усіх прыбалтыцкіх краін з Латвіяй у нас былі самыя цёплыя адносіны на ўсіх узроўнях: культурным, эканамічным...» — сказала Ганна Старавойтава.

Яна дадала, што, «нягледзячы на напружанасць у палітычнай плоскасці, краіны працягнулі актыўна ўзаемадзеіваць у эканамічнай сферы: у 2020 годзе двухбаковы тавараабарот знізіўся не нашам і склаў амаль 400 мільянаў долараў».

«Нашы сустрэчы будуць станоўча ўплываць на развіццё — падтрымаў беларускіх кіраўнікоў парламенцкай групы супрацоўніцтва Сейма Латвіі з парламентам Беларусі Аргус РУБІКС. — Мы зусцёды былі сябрамі, у нас заўсёды было добрасуседзкія адносіны, прыхільнамі якія я з'яўляюся. Спадзяюся, адносіны працягнуцца надалей, буду прыкладна для гэтага намаганні».

Ён паўтарыў тэзіс, які абвясціў у адказе на ліст беларускіх парламентарыяў: народ Беларусі ў праве выбраць свой шлях і вырашаць свае праблемы самастойна. «Я, як грамадзянін Латвійскай Рэспублікі, не маю права ўмяшчацца і накіраваць сваё меркаванне беларускаму народу і выказваць нейкія свае рэкамендацыі», — дадаў ён.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

Сяўба па навуцы

На зямельных дзялянках селекцыяна-насенняводчага комплексу, які адносіцца да навукова-практычнага цэнтру Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі па земляробстве, працягваецца сяўба высокапрадукцыйных гатункаў

сельскагаспадарчых культур. На адной з такіх дзялянак, якая месціцца каля вёскі Перамежнае Смальяцкага раёна, супрацоўнікі цэнтру уносяць у глебу насенне бабовых культур, а менавіта гарох.

ЦЫТАТА ДНЯ

Ihor СТАРАВОЙТАЎ, намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны:

«Час паказаў, што бязвыгодна і прадукцыйна і для людзей можа стаць змяненне, асцяпінна-афісны фармат працы. Цяпер распрацоўваем новыя змены ў Працоўны кодэкс, плануем усталяваць асаблівае рэгуляванне працы работнікаў, якія арганізуюць у такім рэжыме. Новы варыянт арганізацыі працоўнага працэсу мае на ўвазе, што супрацоўнік можа працаваць перыядычна асцяпінна, а часам на стацыянарным працоўным месцы, гэта значыць, у офісе. Пасля таго як такі фармат працы замацуецца ў Працоўным кодэксе, спецыялісты працоўнага дагавора, які дазваляе ўсталяваць афіцыйна ўзаявіны правы і абавязкі паміж работнікам і работодаўцам».

Сацыяльны ракурс

НЕ ЗАМОЎЧАВАЦЬ ПРАБЛЕМЫ

Як працаваць прафсаюзу ва ўмовах узмацнення інфармацыйнага ціску?

Беларуская прафесійная саюза работнікаў адукацыі і навукі. У цэнтры увагі яго ўдзельнікаў аказаліся сацыяльна-эканамічныя пытанні і задачы (прафесійнае пераўтварэнне, захаванне педагогаў, забеспячэнне іх жыллем), стратэгічныя напрамкі развіцця сістэмы адукацыі і іншыя.

СТАР 2

Радзімазнаўства. Адрасы пісьменства

НАД РАКОЙ АРЭСАЙ

Гэтым разам мы здзейснілі вандроўку на Любаншчыну. Месціны вельмі ганарачы родным кутком: Любоў, Любанька, Любань-Лебедзь — так замілаваны яны называюць свой край.

Любанскі раён заснаваны 17 ліпеня 1924 года. Размешчаны на паўднёвым усходзе Мінскай вобласці, за 152 кіламетры ад сталіцы, у басейне ракі Арэсы. Багаццем Любанскага раёна заўжды была прырода: лес, прыгожыя рэкі і блакітныя азёры. За 17 кіламетраў ад райцэнтра размешчаны санаторы «Світанне-Любань», дзе любяць адпачываць не толькі любанчане, але і жыхары ўсёй Беларусі і Расіі. У гады Вялікай Айчыннай вайны Любаншчына стала цэнтрам партызанскага руху Мінскай вобласці, на востраве Зыслаў дзейнічаў партызанскі аэрадром, у вёсцы Дварэц выдаваліся падпольныя газеты «Звязда» і «Чырвоная змена».

ФОТА ІГОР СТАРАВОЙТАЎ

СТАР 4

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦЦА

Губернатар Фларыды дазволіў страляць па пратэстоўцамі і збіваць іх машынамі

Губернатар штата Фларыда (ЗША) Рон Дэсантэс падпісаў закон аб барацьбе з беспарадкамі, які дазваляе кіруючым збіваць пратэстоўцаў, калі тыя перакрываюць дарогі. Закон накіраван дазваляе абарончы праваахоўныя органы і прыватную ўласнасць ад уладальніка беспарадкаў, паведамляе Orlando Sentinel. Прадпрыемліны атрымалі права страляць па пратэстоўцаў пры найменшых падазраваннях на маршадзёрства. Акрамя таго, закон дазваляе абараняць помнікі Канфедэрацыі набыты з іншымі помнікамі, статуямі, якія прадстаўляюць гістарычную каштоўнасць, ад пашкоджання і разбуражэння. Створаны шырока маштаваныя фары для пратэстоўцаў падчас пратэстаў. Любоў і ўдзельнікі можа пагражаць да 15 гадоў пазбавлення волі, і з'яўляецца можа быць кваліфікавана як «беспарадкі пры аб'яўжарэньне абставінах». Губернатар таксама забараніў скарачэнне бюджэт паліцыі або распусканне праваахоўных органаў.

Хельсінкі і Талін злучаць тунелем

Міністр эканомікі Эстоніі Тава Аас і міністр транспарту Фінляндыі Ціма Харанэ дамовіліся аб будаванні тунэля паміж дзвюма сталіцамі, кошт якога адзначаецца прыблізна ў 20 мільярдэў еўра. Аб гэтым паведамляе Міністэрства эканомікі і камунікацыі Эстоніі. Адапаваны мемарандум аб супрацоўніцтве ў транспартным сектары, які ўключае і дамоўленасць па будаванні тунэля, быў падпісаны кіраўнікамі дзяржаў

напрароддзі. Дакумент акрамя тунэля Талін—Хельсінкі, прадугледжвае праасоўванне буйных транспартных праектаў, такіх як хуткасная чыгуначная магістраль Rail Baltic, трансэўрапейская транспартная сетка і калідор Паўночнае мора—Балтыка. «Для Эстоніі і Фінляндыі складана рэалізаваць гэты праект на свае грошы, таму мы хочам працягнуць сафінансаванне Еўрапейскага саюза і сумрэзна разглядаем магчымасць уключэння ў праект прыватнага сектара», — пракаментаваў падзею былы падпісанні мемарандума эстонскі міністр эканомікі Тава Аас. Ён удакладніў, што галоўнай задачай сёння з'яўляецца даследаванне па акалічнай і эканамічнай эфектыўнасці, паколькі будаванне тунэля мае вельмі высокі кошт. Даўжыня трасы складе 103 кіламетры. У Фінляндыі залівае плануецца насіць штучны востраў, Міркуцка, што да канца 2024 года будаванне тунэля можа быць завершана.

Кліматычныя змены заўважна зрушылі зямную вось

Як высветлілі даследчыкі з Інстытута геаграфіі і прыродных рэсурсаў Кітайскай акадэміі навук, прыкметнае зрушэнне восту ў параўнанні з пачаткам 1990-х гадоў упершыню адбылося ў вышкіх зонах кліматычных змен, а дакладней — масавага раставання маючых характарыстыкі. Науковыя вывядзі, што кірунак зрушэння палюсаў у 1995 годзе змяніўся з паўднёвага на усходні, а яго хуткасць у перыяд паміж 1995-м і 2020-м гадамі павялічылася ў 17 разоў у параўнанні з прамежкам часу паміж 1981-м і 1995-м. Увогуле, з 1980 года палюсы зрушыліся на чатыры мэтры. Сваё высьвіслі навуковыя падмацоўваючы даныя, атрыманымі мійсй АНЗ ГРАСЕ па вывучэнні гравітацыйнага поля зямлі і яго змен, звязаных з тым ліку з працэсамі змянення клімату. Вугал змянення восту пакуль настолькі невялікі, што гэта ніяк не адбіваецца на нашым штодзённым жыцці — хіба толькі працягласць дня змяніцца на нейкі мілісекунды. Аднак паскарэнне раставання кантынентальных ледавікоў разам з вяртаннем выкарыстаннем падземных водаў паліўвае на далейшае зрушэнне, і да чаго гэта можа прывесці, ніхто пакуль не можа дакладна спрыгназаваць.

КОРАТКА

- Парламенцкія слуханні на тэму тэрытарыяльнай цэласнасці і народнага адзінства пройдуць 29 красавіка.
- Міністэрства працы і сацыяльнай абароны плануе далоўчыць Працоўны кодэкс змяненай (дыстанцыйна-афісны) формай работы.
- Беларусь атрымала медабстаўленне на \$850 тысяч па праекце ЕС «Салідарнасць у імя здароўя».
- Авіякампанія «Белавія» з 30 красавіка пачынае чаргартную праграму ў Туніс і Чарнагорыю.
- У Беларусі знізілася колькасць выпадкаў вятроварга траўматызму.
- У БДУ 29 красавіка навуковы ўпаддальнік тытула «Жанчына года».

Рыхтуй сані летам...

Што больш выгадна купляць вясной?

У многіх тавараў ёсць сезоннасць. Правільна выбіраць час для куплі той ці іншай рэчы, можна істотна скажонаміць — часам больш за чвэрць кошту неабходнай у гаспадарцы абноўкі. А палюўкі эканомія цяпер актуальна, самы час навучыцца быць разумным пакупніком і набываць патрэбныя рэчы «не ў сезон» — на будучыню і са зніжкамі.

Для дома, для сям'і

Кожны год вясенню маэля даражэ. Калі вы вырашылі абнавіць інтэр'ер свайго дома (пеўчыцы, кватэры), цяпер самы час. Які правіла, за лета людзі робяць рамонт у кватэрах і вясенню абстаўляюць іх. Вясна — сакавік, красавік і пачатак мая — час выгадных распродажаў у мэблевых крамах. У качыч м'яя нашы сургамдаванне паўчучы набываць мэбля на дачы, і сідкад, адпаведна, стане на парадак менш.

Таксама вясенню вышэйшыя палыт і, адпаведна, цыны на тэлевізарты. Чым халадней на вуліцы, тым больш жадаючы набываць сабе вадкарэстаўленыя «тэлеак», каб з камфортам праводзіць час дома. Самы пік продажы тэлевізарты, качуць прадаўцы бытавой тэхнікі, штогдо прыпадае на пачатак зімы. Ну а вясна — гэта якрад традыцыйнае зацішша ў дзідзены ішы, а значыць — час зніжкаў на тэлевізарты і сезонных распродажаў. Так што цяпер самы час дазволіць сабе тэлевізарт з мэбляй дызанално (калі такі вам патрэбны) — на іх вясенню можна скажонаміць мінімум 10% ад кошту.

А вась цыны на аргтэхніку — камп'ютары, ноўтбукі, планшэты і смартфоны — на жаль, не сільныя да сезонных ваганьняў. Тут трэба адшочыць акцыі і зніжкі. І ўлічваць, што на тую ці іншую мадэль цына так ці інакш паступова зніжаецца (часам за некалькі месяцаў) — на чвэрць першапачаткова заўважнага кошту) па меры таго, якія перастае быць «навінкай».

Мікраклімат вашага дома — таксама з разраду выгадных вясновых пакупак. Радзятары і цяплавя вентылятары цяпер прадаюцца са значнымі зніжкамі. Найбольш палыт на іх — увоўсень, перад пачаткам ацяпляльнага сезона, а таксама ў студзень-лістапад. З надзьдомна спыжыты вырасае палыт на кандыцыянеры і вентылятары, а пакупкі іх можна знайсці «на акцыі». Хоць самы выгадны час для іх набавіць — зраўнуема, **СТАР 3**

Камунальная стасункі

МАРКЕТЫНГАВАЕ СМЕСЦЕ

Як змагацца з несанкцыянаванай рэкламай на дошках аб'ю

Сацыяльны праект «Стэнд Беларусі», ініцыяваны індывідуальнымі прадпрыемцамі Дзмітрыем і Святланай ЛАВОВІЧАМІ ў 2017 м., пераацэнка была скіраваная на рашэнне праблем несанкцыянаванай рэкламы. Яго мэтай была распрацоўка якасна новага дошка аб'ю пад назвай «дэмаю». У канцы 2020 года ідзе адборчы ў якасці інавацыйнага праекта для рэалізацыі ў таварыстве «Мінскі гарадскі транспарт». Які чымчым дошка аб'ю спалучылася з інавацыйнай, расказалі аўтары праекта.

ВІДЗНАЗІРАННЕ, НАВУЧАННЕ, ІНФАРМАВАНАСЦЬ

Камерцыйны складнік праекта — у атрыманні платы за рэкламныя прапановы, якія размяшчаюцца ў трыці частцы дошкі аб'ю. За гэтыя сродкі «Стэнд Беларусі» існуе і распускоўдзявацца на краіне, аднагалосна мэта — не толькі тэрарыраванне ідэі. Каб змагацца з несанкцыянаванай рэкламай, недастаткова проста прыбраць сліды расклясаваных аб'ю і паставіцца на абуджэнне грамадзянскай свядомасці ў іх распускоўдзяльніку. Патрэба стварыць прынцыпова новы канал атрымання інфармацыі, прычым не толькі рэкламага характару. Трэба сфармаваць дакладна «правільны гульня» і стварыць сістэму кантролю за іх выкананнем. А заданя такога маштабу вырашацца ўжо не на дошцы аб'ю.

Працэдурнае распускоўдзяванне несанкцыянаванай рэкламай прадукцыі з прымяненнем інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій з тэрмінамі рэалізацыі 2020—2025 гады.

Пасля гэтага кампанія «Рэмага» атрымала статус рэзідэнта тэхнапарка «НікаТа», а ў снежні 2020-га — сертыфікат-запрашэнне «Найлепшы інавацыйны праект для рэалізацыі ў ТАА «Мінскі гарадскі транспарт». Карацей, у яго рэалізацыі зацікаўлены ўсе.

ДАМАФОНЫ І ГАЗОНЫ ПАД НАГЛЯДАМ ІЗ ПАДТРЫМКАМІ ДЗЯРЖАВЫ

Датчына сферы ЖКГ, акрамя вырашэння праблем несанкцыянаванай рэкламы, з'яўляецца таксама і пытанне захавання агульнай маёмасці ў жытлі. Пад відаварамерам паванне дамафонаў, падлаўчэнне паштовых скрынкі, паркаванне на газоне і іншыя супрацьпраўныя дзеянні не застаюцца без пакарання. Ужарэнне мабільных дадаткаў дамофонаў, аперацыйнае даводзіць да жыццёва любімай інфармацыі, да і самі ўласнікі зможуць дзяліцца намі сабой меркаваннямі і вопытам вырашэння праблем. Магчыма, такі канал нават дапаможа зменшыць нагрузку на службу «115», куды часам звоніць, проста каб выклічыць эмоцыі, разважае Дзмітрый Лавовіч.

Сёння рэалізацыя праекта «Стэнд Беларусі» падтрымка больш як 50 раёнаў краіны, што сведчыць пра рост яго папулярнасці, аднак аднаго энтузіязму для далейшага развіцця ўжо недастаткова. Ужарэнне мабільных дадаткаў дамофонаў, аперацыйнае даводзіць да жыццёва любімай інфармацыі, да і самі ўласнікі зможуць дзяліцца намі сабой меркаваннямі і вопытам вырашэння праблем. Магчыма, такі канал нават дапаможа зменшыць нагрузку на службу «115», куды часам звоніць, проста каб выклічыць эмоцыі, разважае Дзмітрый Лавовіч.

Сёння рэалізацыя праекта «Стэнд Беларусі» падтрымка больш як 50 раёнаў краіны, што сведчыць пра рост яго папулярнасці, аднак аднаго энтузіязму для далейшага развіцця ўжо недастаткова. Ужарэнне мабільных дадаткаў дамофонаў, аперацыйнае даводзіць да жыццёва любімай інфармацыі, да і самі ўласнікі зможуць дзяліцца намі сабой меркаваннямі і вопытам вырашэння праблем. Магчыма, такі канал нават дапаможа зменшыць нагрузку на службу «115», куды часам звоніць, проста каб выклічыць эмоцыі, разважае Дзмітрый Лавовіч.

Сёння рэалізацыя праекта «Стэнд Беларусі» падтрымка больш як 50 раёнаў краіны, што сведчыць пра рост яго папулярнасці, аднак аднаго энтузіязму для далейшага развіцця ўжо недастаткова. Ужарэнне мабільных дадаткаў дамофонаў, аперацыйнае даводзіць да жыццёва любімай інфармацыі, да і самі ўласнікі зможуць дзяліцца намі сабой меркаваннямі і вопытам вырашэння праблем. Магчыма, такі канал нават дапаможа зменшыць нагрузку на службу «115», куды часам звоніць, проста каб выклічыць эмоцыі, разважае Дзмітрый Лавовіч.

Сёння рэалізацыя праекта «Стэнд Беларусі» падтрымка больш як 50 раёнаў краіны, што сведчыць пра рост яго папулярнасці, аднак аднаго энтузіязму для далейшага развіцця ўжо недастаткова. Ужарэнне мабільных дадаткаў дамофонаў, аперацыйнае даводзіць да жыццёва любімай інфармацыі, да і самі ўласнікі зможуць дзяліцца намі сабой меркаваннямі і вопытам вырашэння праблем. Магчыма, такі канал нават дапаможа зменшыць нагрузку на службу «115», куды часам звоніць, проста каб выклічыць эмоцыі, разважае Дзмітрый Лавовіч.

Прафілактыка

«Цяжкіх» падлеткаў — у музей

Такі метад выхавання выбралі ў сталічнай інспекцыі па справах непаўналетніх

Падлетку, якія кулігані на чыгуначны, у выкавытых мэтах за прасіў у музей лакаматыўнага дошка Мінск. Там малодшы людзі паслухалі і паглядзелі, якія непрыстай з'яўляюцца работа на сталічнай магістралі, колькі людзей насамрэч працуюць, каб цягнік без пераходу трапіў з аднаго пункта ў другі, а таксама ўзніклі, як часам непрыстай папаўдзіць аварыі, і магчыма, самі захацелі ў будучыні паспрабаваць сабе ў ролі машыністаў.

У сакавіку гэтага года некалькі падлеткаў побач з прыпынчым пунктам Маскоўшчына ў сталіцы пакалі на чыгуначнай пудзі аўтаматэльных чыгуны. Як пасля тлумачылі — паглядзець, як з такой пераходкай справіцца цягнік. У выніку ўсталяваўся ніст цягніка мікрарэгіянальных ліній № 668 «Гродна — Мінск» вымушаны быў прымяняць экстраннае тармажэнне, каб папярэдзіць наезд на пераходку. На шчасце, у здарэнні ніхто не пацярпеў, падлеткаў жа хутка знайшла міліцыя.

Паклоўны ўзрост крмінальнай адказнасці ў іх краіне не надыйшоў (а за злычынства супраць бізнесу рыху і эксплуатацыі транспарту, да якіх і адносяцца такія «жарты»), у крмінальным кодэксе маецца некалькі артыкулаў), падлеткаў будуць выхоўваць іншыя метады. Паглядзець на свае воны непрыстай працу машыністаў — адзін з такіх.

У канцы красавіка Мінскім аддзелам унутраных спраў на транспарце праводзіцца спецыяльнае комплекснае мерапрыстванне «Бяспека». Яно накіравана на папярэджанне траўмавання грамадзян і гібель на аб'ектах чыгуначнага транспарту, а таксама ДТЗ на чыгуначных пераездах. У межах гэтага мерапрыствання нашы супраціўнікі арганізацыі экскурсіі дзяцей і падлеткаў за шкору Фрунзенскага раёна ў музей Лакаматыўнага дошка Мінска — расказвае інспектар прафілактычнага аддзялення аховы правапрапару і прафілактычнага Мінскага аддзялення унутраных спраў на транспарце Кацярына ФЕДАРЭВІЧ.

дзе сваю ролю сыграў і чыгуначнік, наша сталіца паста стала горадам-героем. Але халара рэгіяму ў міры дні. У 1967 годзе машыніст лакаматыўнага дошка Мінск Уладзімір Яўкевіч цынай уласнага жыцця папярэдуў гібель соцень пасажыраў цягніка № 187 «Найка», які накіроўваўся з Мінска ў Таліні. Перш становіў Залосса, неўдзячна ад Маладзечна, ад гурзовага цягніка, які шло на рабочыя аддзяленні некалькі вагонаў. Заўважыла гэта толькі лакаматыўная брыгада пасажырскага цягніка. Каб знішчыць хутка, машыніст накіраваў на кропку аясаванні і сыпаў пясок на рэйкі, адвабавуючы літаральна кожны метр пачы сваім цягніком і адцягваючы вагоны. Ён змог знішчыць хутка амаль на 70 м, утрымаўшы цягнік на рэйках. Але сутрачэння, у выніку якога сам Уладзімір Яўкевіч загінуў, пацярпець не ўдалося. З гэтых гары на Беларускую чыгуначную самую пралінальную праміў за досягненні ў гэтай бітэку руху ноцы яго млі.

Напрыканцы экскурсіі Юўгенія Лапцкая яшчэ раз нагадала падлеткам правільны аясчэнныя паводзіны на чыгуначнай і расказала, як можна стаць машыністам. А таксама запрасіла падзельнічаць у якасці з гігантамі па гісторыі Беларускай чыгуначкі.

«Цяжкіх» падлеткаў чакае яшчэ шэраг мерапрыстваняў.

— З 1 мая ў нас пачнецца акцыя «Клопат», падчас якой мы максімальна зоймем падлеткаў. Сумесна з рознымі суб'ектамі прафілактыкі правядзем шэраг мерапрыстваняў: ад паездкі ў кіналагічны цэнтр МНС да экскурсіі на фабрыку «Камунарка». Хутка наступіць лета, і кантроль з боку інспекцыі па справах непаўналетніх будзе ўзмоцнены, — кажа ўстававы інспектар па справах непаўналетніх Фрунзенскага РУУС Вікторыя РУДАЯ.

Алена КРАВЕЦ.

САЦЫЯЛЬНАЯ, Выхавачная, амерцыянская...

Любое пачынанне, якія ёсць у нас, павінна быць эканамічна абгрунтаваным, інакш энтузіязм з часам абязвядзецца пад цяжарам абставін. Перш за ўсё тут трэба ўспомніць пра выдаткі жыллёва-камунальных службаў на прыбыток пад'ездаў. Пра аказанні дадзенай паслугі не абавязана быць рунічэй кваліфікацыяй працы, аднак чалавечы фактар часам бывае непарадкаваны і патрабуе пастаяннага увагі як з боку кіраўніка прадпрыемства, так і з боку спажывачу. Укладзіць у нарматыўны тэатр і разгледзець і пры гэтым яшчэ забяспечыць належную якасць з'яўляюцца не паўспасе. Тут паспець хоць бы лясцівыя пралёты падмесці ды памыць. А калі па пад'езде яшчэ «гуляе» маркетынгавае смесце ў выглядзе буклетаў, а дзверы ды сценны заклеяны папулярным аб'явам беспарадных рэкламчыкаў, дык ж тут усё паспевае.

Рашэнне праблемы аказалася ў літаральным сэнсе на паверхні... дошкі аб'ю, макет якой і прапанаваны індывідуальным прадпрыемцамі. Плошчу, прызначаную пад рэкламу, падзялілі на тры часткі: для сацыяльнай рэкламы, для інфармацыйна-выхавачных матэрыялаў, для камерцыйнай прапановы.

Такім чынам праект аб'яднаў інтарэсы самых розных партнёраў. Дарэчы, арганізацыя з'яўляецца адной з пераможцаў у ідэі бясплатнага і адкрытага для ўсіх пад'ездаў і паўнапраўнага ўдзелу ў іх у адвабачэнне. Распускоўдзяльнікі рэкламы атрымалі магчымасць накіраваць сваю дзейнасць у цывільзаванае рэчышча. Камунальныя змаганні нарэшце зацікавілі сваімі прамамі абываткамі і не адвабачае сілы ад прыбытку на адскрабаванне са сцен і дзвярэй рэкламнага папярэгага смесця.

Пры заключэнні дагавора прадпрыемствы абавязваюцца пастаянна абнаўляць інфармацыю на дошках і пры неабходнасці прыводзіць сапавананыя павярхі ў належны стан. А камунальнікі такім чынам атрымалі выдатковую лінію інфармавання насельніцтва.

— Першачапаткова мы планавалі сваю дзейнасць на прыпісках супраціўнасці з кіруючымі кампаніямі ЖКГ. А пачалася ўсё з вывучэння кітайскага вопыту, дзе з несанкцыянаванай рэкламай змагаюцца вельмі лёгка. Нумар гэтаго года ў якасці вядучага ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжнай і іншым пралётам пераездаў і ў дыстанцыйна, а потым на яго канцы і пачаў хвалявацца рабілі аўтадазвол — абаненту тлумачыліся нормы заканадаўства і адказнасць за іх ігнараванне, — расказвае Дзмітрый Лавовіч. — Мы падумалі, што ў нашай краіне рэкламы ёсць больш чым у іншых краінах, для чаго неабходна распрацаваць нейкі адзіныя прынцыпы. Сявета ўступілі ў сілу артыкулы Закона «Аб змяненні заканаў па пільнакніжна

Мы разам — Беларусь!

Краіна моцная рэгіёнамі: Мастоўскі раён

«Трэба больш увагі ўдзяляць развіццю малых гарадоў»

Старшыня Мастоўскага райвыканкама **Юрый ВАЛЯВАТЫ** расказаў аб перспектывах раёна і яго болевых кропках

ФАКТАР ПОЗНЯЙ ВЯСНЫ

Па словах кіраўніка раёна, больш чым за 20 гадоў працуюць дзейнасці ён не сутыкаўся з такой складанай з'явай. Амаль тысячю гектараў зямель зерневых прыйшоў перасявіць. Зарос ліг не на мёрзлую глебу, таму працы вегетацыі не спыняліся, і расліны выйшлі з зімоўкі аслабленыя. А калі сыхоў снег, яшчэ дадаліся маразы, што пагоршыла сітуацыю з пасавамі.

Для аграрыяў фактар позняй вясны, як сёлета, не вельмі спрыяльны. Прыйшлося вар'яваць паміж неабходнымі аргатамі тэрмінамі і надвор'ем. Разам з тым раён ладзіць правядзіць пасяўную кампанію. Пятніцы, якія неабходна было вырашыць, зняты з боку дзяржавы, абласной ўлады.

ЗДAROУНЕ ЛЮДЗЕЙ — ГАЛОУНАЕ

Пандэмія ўнесла пэўныя карэктыўны ў жыццё раёна, у тым ліку ў эканоміку. З пачатку пандэміі на падтрыманне медыцынскіх выдаткаўна раённага бюджэту з'явіўся чатыры мільёны рублёў.

Раён гатовы ўкладваць сродкі ў здароўе нашых людзей. Але варты і людзям быць уважлівымі, берачы здароўе сваё і блізкіх, — заўважыў старшыня райвыканкама. — Як казвае жыхар, нельга недаацэньваць суб'яктыўна гэтай глабальнай сітуацыі. Мы вучымся жыць у новых умовах, даражач людзям, асабліва гэта датычыцца нашых медыкаў, медыцынскай службы раёна. Яны заслужваюць шчырай падзякі.

ЧЫМ ПРЫВАБІЦЬ ТУРЫСТАУ

Прырода — адзін з самых унікальных складнікаў Мастоўскага раёна. Тут знаходзіцца малаялічкая Ліпчанская пушча, дзе можна убачыць шмат цікавага. Найданна тут выніла гнездванне адной з рэдкіх птушак — арляна-белазябкі. У птушцы можна убачыць чорнага бусла і іншых рэдкіх птушак і жывёл, працяжыцца па дубраве

з 300-гадовымі дрэвамі. Вядома, такі прыродны патэнцыял раён скарыстоўвае для прыцягнення турыстаў. — Гэты кірунак развіцця. Робім стаўку на экалагічны турызм на тэрыторыі Ліпчанскай пушчы. Папулярны водны турызм. Сёння да нас існуюць на раку Шчару, дзе спляўняюцца на байдарках, — зазначае Юрый Мікалаевіч. — Вось толькі крываўна, што наш раён выпаў з ліку бяззавязых раёнаў, хоць навокал усе бяззавязыя. І ў нас няма гарадоў-пабратцаў за мяжой, з якімі, я спадзяюся, мы будзем працягваць супрацоўнічаць. Хоць цяпер робім акцэнт на ўнутраны турызм.

Адным з фактараў прыцягнення можна стаць папулярная гаспадарка «Белая сцяжка». Раён папулярны ў сваё магчымасці, наладжвае сувязі з іншымі рэгіёнамі. Сапраўды, дзе яшчэ ў Беларусі можна убачыць пешы падвесны мост? Толькі ў Мастоў. Гэты рукаворны цуд праз Нёман быў пабудаваны амаль паўвека таму. Сёння яго можна ледзь візгуча горада.

КАБ НЕ БОЛІ АДТОКУ...

Масты адносяцца да катэгорыі малых гарадоў: тут жывае 15 тысяч чалавек. Хоць горад і невялікі, уся

неабходная інфраструктура ёсць. Працую горадзатваральнае прадпрыемства «Мастоўдэр» і «Мастаўдэр». Разам з гэтым, упушчаны старшыня райвыканкама, малыя гарады патрабуюць і пэўных прэферэнцый.

— Як правіла, значныя сродкі і інвестыраваць акумуляцыя ў вялікіх гарадах, туды больш хваляцца ідуць інвестары. Але і ў нас нямама пытаньняў, якія трэба вырашаць. Гэта і рамонтны дамы, раманіфікацыя прыватнага тэрыторыі, цэнтравы, водаправоду, дарожнай інфраструктуры. Таму ліку, што праграма малых гарадоў павінна ўдзяляць больш увагі. Іншы адток з малых гарадоў і населеных пунктаў будзе працягвацца, і гэта значыць мінус для і далейшага развіцця.

Як правіла, выязджаюць маладыя кадры, якія шукаюць больш разнастайны спектр паслуг, месцаў адпачынку. Хоць і ў Мастоў ёсць добрыя ўмовы. Тут працуюць кафе, ёсць піцэрыя, адноўлены басейн, дзе таксама маецца цэлы комплекс паслуг. Зараз раённыя ўлады ставяць задачу зрабіць новы стадыён. З рэспубліканскага бюджэту выдзяляецца мільён рублёў для пакрыцця стадыёна.

БУДЗЕ ЛЕСАПІЛЬНЫ ЦЭХ

Гэта толькі датычыцца інвестпраекта. Як вядома, згодна са стратэгічнай развіцця рэгіёнаў, ёсць мэта ў кожным раёне развіцця адзін-два буйныя інвестпраекты. У Мастоў гэта будаўніцтва новага лесапільнага цэха на прадпрыемстве «Мастоўдэр». Аб'ём інвестыцыі складае звыш 70 мільёнаў рублёў. Гэта даволі сур'ёзны праект, па сутнасці, новы завод на пляцоўцы буйнога прадпрыемства. Ёсць іншыя перспектывныя праекты, якія старшыня райвыканкама плануе агучыць пры ўзгадненні праекта.

Маргарыта УШКЕВІЧ.

Як у Мастоў працую буйныя аздараўленчыя цэнтры, якога чакалі сем гадоў

гадзіна. Тут вучаць дзяцей плаваць, школьнікаў — плаваць наватматы, праводзіць спартоўныя. Раней такой магчымасці ў Мастоў не было. Старэйшым вучнікі могуць наведваць вясільні басейн для дарослых з чатырма дарожкамі, даўжыня якіх 25 метраў. Прапуская здольнасць басейна — 50 чалавек у гадзіну.

— У спартыўным комплексе ёсць інструктары, якія вучаць дзяцей і дарослых плаваць, правільнаму дыханню і біяспечным паводзінам на вадзе. Распаўняюцца цэлы комплекс паслуг з воднай аэробікай, уведзена сіджаная сістэма для людзей пенсійнага ўзросту і пацыянтаў спецыяльнага, — каментуе Дзімітрый.

Часу для аздараўлення дастаткова: басейн працуе

Цяпер Мастоўская раённая бальніца працуе ў звычайным рэжыме, хоць некалькі месяцаў таму некаторыя аддзяленні былі перапрафіляваны для лячэння хворых на каранавірус. Для таго каб справіцца з пад'ёмам захворваных, было набыта ў тым ліку дадатковае абсталяванне. Толькі за квартал 2021 года на медыцыну было выдаткавана з раённага бюджэту звыш мільёна рублёў. Гэта амаль трэцяя частка таго, што затрачана на гэтую сферу за ўвесь мінулы год. Такія ўкладанні апраўданы і будуць запатрабаваны, і гэта намеснік старшыні Мастоўскага райвыканкама **Марына ДАВЫДЗІК**.

Пачатак работы па пандэміі быў складаны, успамінае той каб **Марына Осіпаўна**. У першую чаргу былі перапрафіляваны аддзяленні райбальніцы, каб прыняць хворых. Дадаткова было разгорнута звыш 120 ложкаў. Акрамя гэтага, зроблены запас сродкаў для дэзінфекцыі, індывідуальнай абароны.

— Капі планаваліся бюджэт на 2020 год, мы не ведалі, што нам прыйдзеца з гэтым сутыкнуцца. Але мы аператыўна перанакіравалі сродкі. На шчасце, праблем асабліва ўдалося пазбегнуць: былі створаны месціныя запасы ўсіх неабходных прыпаратаў і іншых медыцынскіх сродкаў, — расказвае прадстаўнік ўлады.

Таксама былі выдзелены сродкі на даплату медыкам згодна з нарматыўнымі актамі. Гэта дапамога працягваюцца, хоць колькасць

хворых знізілася, а бальніца вярнулася да свайго звычайнага рэжыму. Толькі за першы квартал 2021 года дадаткова накіравана на барацьбу з каранавірусам звыш аднаго мільёна рублёў.

— Нам прыйшося зрабіць дадатковыя пункты для падключэння кіслароду. Апраўтаў ШВЛ у нас было дастаткова, і яны спраўляліся. Мы абсталявалі дадатковыя пункты і ў рэанімацыйным аддзяленні, і ў пульманалогіі. Такія ўкладанні патрабуюцца, і яны апраўданы. Гэта ўсё спатрабіцца і далейшым, бо не толькі хворым з каранавіруснай інфекцыяй патрэбны кісларод — бывае, гэта неабходна пасля аперацыі і пры іншых хваробах, — зазначае суразмоўца.

На медыкаў прыпала нагрузка і ў плане перабудовы свайго жыцця: многім даводзілася быць на рабочых звыш нормы, ніхто не лічыўся з гэтым, бо аказвалі дапамогу людзям. Зараз у Мастоў чакаюць маладога папуенне. Сёлета на Гродзенскага медыцынскага ўніверсітэта сёды маюць прыбыць хірург, педыятр, урач агульнай практыкі і акушэр-гінеколаг. Мяркуюць прыезд сямі з двух медыкаў. Малады спецыяліст замочуваецца за вопытным зябекам.

— Мы забяспечваем маладых спецыялістаў жыллем — гэта інтэрат з усімі багатымі выгодамі. Некалькі апраўтаў медыкаў. Ёсць медыкі, якія атрымалі арэнднае жыллё. Тым не менш замочуваецца маладымі спецыялістамі жадае пельшлага, — зазначае ў размове **Марына Осіпаўна**. — І тут справа не ў былых умовах. Мы вучымся гэтае пытанне і бачым, што моладзь «заточана» на паспяховае. Малеўскія гарады і раёны — гэта для іх старт, магчымасць атрымаць практычныя навыкі, каб далей працягваць работу ў буйных цэнтрах — калі прыязджаюць сем'ямі, бо сямейныя застанюцца часцей.

Умовы для работ медыкаў індраніяў. Раён суб'яктыўна ўкладвае ў аснашчэнне медыцынскіх устаноў. Адраман-

тавана бальніцы і паліклініка, на чарзе — харчовы блок. Летась купілі два аўтамабілі «хуткай дапамогі».

Цяпер у грамадстве важна даводзіць да людзей і такіх думкі, як клопат аб уласным здароўем, і гэта прадстаўнік раён-

най ўлады. Спадзяванні на чароўныя таблеткі варты забяць і больш увагі ўдзяляць правільнаму ладу жыцця, харчаванню, фізічнай нагрузцы, псіхалагічнаму стану.

Маргарыта УШКЕВІЧ.
Фота Яна ХВЕДЧЫНА.

Выдаткі на медыцыну апраўданы

Як у Мастоўскім раёне будзе працаваць абсталяванне, набывае падчас пандэміі, і якіх спецыялістаў тут чакаюць сёлета

АДРЭНАЛІН ПЕРАМОГІ

У Гудзевіцкай сярэдняй школе Мастоўскага раёна дабіваюцца поспехаў у спорце

Тут ганарыцца сваімі спартыўнымі дасягненнямі. За ўсё гісторыю вучні Гудзевіцкай школы заваявалі мноства ўзнагарод. На працягу многіх гадоў школа займае прызавыя месцы ў спартыўных спаборніцтвах як мясцовага, так і рэспубліканскага маштабу.

Асабліва радуюць валеібалісты. Гэта сапраўды адзін з самых любімых відаў спорту ў аграгарадку. Па словах дырэктара **Сяргея МАРЫШЫШЫ**, дзеці з задавальненнем прыходзіць на трэнеры. Можна сказаць, тут склаўся даўняя традыцыя. Гульня любіцца і дарослым. У школьную спартыўную залу прыходзяць мясцовыя жыхары, супрацоўнікі сельса-

прадпрыемства «Гудзевічы». Трэба сказаць, што ў гаспадары таксама радуюцца поспехам юных спартсменаў. Прадпрыемства — даўні спонсар школы і дапамагае ў развіцці спартыўнай базы.

Поспех тут звязваюць таксама і з апантаным сваёй справай настаўнікам фізічнай культуры і здароўя **Анджэмам Занеўскім**. Менавіта ён

з'яўляецца сапраўдным рухавіком у спартыўным жыцці школы, і поспех вучняў — гэта і яго заслуга. Трэнер дастойна падрыхтаваў спартсменаў для паспяховага выступлення на індывідуальных алімпіадах па вучэбным прадмеце «Фізічная культура і здароўе».

Акрамя валеібола, былі перамогі і ў міні-футболе. У а баскетболе каманда дзючата і каманда хлопцаў сталі прызёрамі раённых спаборніцтваў. Абедзве каманды занялі другое месца. У школе ганарыцца і Ангелінай Эзіманай, якая ў мінулым годзе заняла другое месца ў заключным этапе рэспубліканскай алімпіады па вучэбным прадмеце «Фізічная культура і здароўе».

Папулярны сярэд школьнікаў і пляжны валеібол. Дзякуючы сельсапрадпрыемству «Гудзевічы», абсталявана адпаведная пляцоўка. Каманды па пляжным валеіболе прымаюць удзел у спаборніцтвах, таксама займаюць прызавыя месцы. У школе створаны ўсе ўмовы для заняткаў спортам, ёсць спартыўная зала, на базе якой арганізавана работа розных спартыўных секцый. Маюцца адкрытыя пляцоўкі і стадыён.

Маргарыта УШКЕВІЧ.

Каманды па валеіболе з трэнерам **Анджэмам ЗАНЕЎСКИМ**.

БЛАКІТНЫЯ КОЛЕР ЗДAROУЯ

Амаль два гады таму пачаў дзейнічаць капітальна адрамантаваны басейн у фізкультурна-аздараўленчым цэнтры «Прынеманскі». Аб'ект меў розныя ўласнасці, але доўгі час паставаў з-за аварыйнага стану. А сродкаў на рамонт не хапала. Але існуючае не здамылілі гэтае пытанне з парадку дня. Паўнаўна намаганні прынеслі плён: сацыяльны праект падтрымалі абласная ўлада. Рэканструкцыя дазволіла поўнацю аднавіць басейн. І цяпер яго можна ледзь візгуча сапраўднай візгучай горада.

Дырэктар **Дзімітрый БОЦЬКА** праводзіць экскурсію па цэнтры. Увогуле, гаючы асаблівае аб'екта — гэта водныя працэдурны. І яны тут даволі разнастайныя. Найхейш праходзіць комплекс з асобным міні-басейнам, які разлічаны на шэсць-восем чалавек. Менавіта такія групы часцей за ўсё прыходзяць па водныя працэдурны. Гэта што датычыцца арганізаванага адпачынку. Многія прыяз-

дзяюць з найбліжэйшых населеных пунктаў, напрыклад, са Сідзеля. Але больш за ўсё мясцовыя. Напрыклад, прадпрыемства «Мастоўдэр» закупіла абнашчэнне для сваёй работніцкай.

У так званым малым басейне займаецца група маладых школьнікаў. Зараз у іх урок фізічнай падрыхтоўкі па тэме «Плыванне». Такія заняткі арганізаваны для школ з сябра раёна. На адзін клас з

да 21 гадзіны. І самае гаючы — гэта тэма «Здароўе і бяспека». Уважлівае паважэнне дадуць і нават паку хлопчу, а чыстая бліжэйшая вада так і цягне акуліцы. Чысціць ваду, дарочны, нават спецыялісты па абслугоўванні абсталявання былі здзіўлены. Дырэктар такі феномен тлумачыць новымі фільтрамі і ўсёй сістэмай водападрыхтоўкі і ачысткі, хоць басейн прыйшоўся падымаць амаль што з нуля. На капітальны рамонт было выдаткавана амаль чатыры мільёны рублёў. Мадэрнізацыя атрымалася сапраўды маштабнай. У выніку 40-гадовае аб'екта атрымаў новае сучаснае аблічча. Да новага комплексу прывялі ітарас і бізнес. Тут у хуткім часе плануецца адкрыць дзіцячае кафе і цэнтры.

Маргарыта УШКЕВІЧ.

Збор экспанатаў для музея вёўся больш за пяць гадоў. За гэты час удалося сабраць німала ўнікальных рэчаў, больша частка якіх — на тэму лесу. Сёлета дзейнасць музея значна пашырылася. Новы кірунак работ звязаны з экалагічнай культурай і адукацыйнай праграма «Экалогія. Чалавек. Будучыня» і набыццём кавяня наглядных матэрыялаў для правядзення экалагічных ацэнак і мерапрыемстваў.

Горад Мастоў бірае свой пачатак ад пасёлка Фабрыччы, дзе ў 30-я гады міну-

У музеі з водарам лесу

Музей «Лес і чалавек» у Мастоў адзначае 30 гадоў існавання і прымае ўдзел у экалагічным гуманітарным праекце «Экзартым «Карысны адпачынак»

— Такі спосаб упрыгожвання кудра быў распаўсюджаны на Гродзеншчыне і называецца фарбаванне ці цацкаванне, — расказала **Марына Жыгалька**. — Браці звычайна бульбу, у цэнтры выразаўлі кветкавую альбо лісцік, макала і гэтую бульбачку ў фарбі і намасілі на кудру. У ім захоўвалі ўсё: дывачны, посядкі, ручнікі, павысы.

Дарчы, цікавыя факты тут расказалі пра павысы. Яны былі вельмі важныя ў адпэнні як мужчын, так і жанчын. Напрыклад, ніводзін мужчына не выходзіў з хаты, не падліражыўся павысам: гэта было сорамна. І на вяселлі было прынята адкупляцца

павысамі. Таму дзючына пераад шыбам павіна была натакца жалі сонті так павысоў. Калі прыходзіла ў хату да маладога, усе павысы змяняла на свае. У музеі можна убачыць мастоўскія

строй, адзённае, у якім кадзілі месціны.

У другой зале сабраны экспанаты аб прыродзе. Самыя ўнікальныя — пчалыні вулей, чучалы вяршы і птушчкі, калечы нажывіку.

павысамі. Таму дзючына пераад шыбам павіна была натакца жалі сонті так павысоў. Калі прыходзіла ў хату да маладога, усе павысы змяняла на свае. У музеі можна убачыць мастоўскія

Мастоўская сельгастэхніка: паслугі і вытворчасць

На прадпрыемстве асвоілі выпуск загрузчыкаў, якія не ўступаюць замежным аналагам

Дзяржаўнае прадпрыемства «Мастоўская сельгастэхніка» выпускае: загрузчыкі селяк, загрузчыкі мінеральных угнаенняў, жгуты вараду для аўтамабільнай і сельскагаспадарчай тэхнікі. На прадпрыемстве ажыццяўляюць рамонт і пераабсталяванне кузаваў грузавых аўтамабільў, рамонт трактарных

прычэпаў, навіяснога абсталявання, бегучы рамонт трактараў і іх рухавікоў, аўтамабільў і іх рухавікоў, пераабсталяванне карбюратарных рухавікоў на дызельныя, мантаж санітарна-тэхнічных сістэм, рамонт дальніх устаноўак і іншыя віды рамонтных работ.

Наталля БАГДАНОВІЧ, Святлана СУХАВЕЕВА, вяршальніцы.

Сяргей РУДЗЬКІ, дырэктар прадпрыемства «Мастоўская сельгастэхніка».

АД РЭТРАТЭХНІКІ ДА СУЧАСНЫХ МАШЫН

На тэрыторыі прадпрыемства існуе сапраўдны музей пад адкрытым небам. Тут можна убачыць аўтамабіль ГАЗ-53, які з 40-х гадоў мінулага стагоддзя доўгі час заставаўся асноўным відам транспарту і перавозкі грузаў на тагачаснай машына-трактарнай станцыі. З 30-ых гадоў МТС і пачалася гісторыя сённяшняга сельгастэхнікі. Пачаў з грузавікам стаць трактар-універсал 30-х гадоў. На прадпрыемстве жартуюць, што ён каштаваў як два «мерседэсы».

са Скідзельскага цукровага камбіната, які забяспечвае большую частку гэтага роньва. Яшчэ частка вальвага роньва — даламітава мукка — паступае з вярбекага завада «Даламіт».

— Нашымі паслугамі карыстаюцца ўсе шэсць сельгаспрадпрыемстваў раёна, а таксама фермерскія гаспадаркі. Работы мы праводзім згодна з перамогай у тендары, — расказвае Сяргей Пятроўчэч. — На гэтыя работы выдзяляюцца сродкі з рэспубліканскага бюджэту. Для тых гаспадарак, якія ўключаны ў праграму, вольнае бесплатнае.

Аўтатранспартны ўдзел прадпрыемства складаецца з шасці аўтамабільў МАЗ рознай грузаводнасці. Падчас паспешнай і ўзборачнай кампаній тэхнікі прадпрыемства даламагала сельскага гаспадаркам раёна выконваць палыява работы.

Святлана САРОКА любіць дэжарываць працоўныя месцы ўласнымі выробкамі.

Васіль КІШЫН, слесар-рамонтнік, усталяваў загрузчыку.

Мастоўская сельгастэхніка — гэта шматгалінавае прадпрыемства, гісторыя якога пачалася больш за 80 гадоў таму. Цяпер тут аказваюць шырокі спектр рамонтных работ і паслуг для аграрнага комплексу, вырабляюць прамысловую прадукцыю і спажывецкія тавары. На працягу шасці гадоў прадпрыемства ўзначальвае Сяргей РУДЗЬКІ — малады сучасны кіраўнік, карныны мастаўчаніні, які разам са сваім калектывам вырашае няпростыя задачы: не толькі заставацца на плаве, але і пастаянна шукаць новыя магчымасці для загрузкі прадпрыемства.

ВАПНАВАННЕ — ЗАДАЧА ДЗЯРЖАУНАЯ

Прадпрыемства ўдзельнічае ў рэспубліканскай праграме па вальванні кіслай глебы. Гэта праца, якая дазваляе павялічыць урадлівасць глебы. Мастоўская сельгастэхніка ажыццяўляе пастайку неабходнага рэчыва з даламітой адмысловай машыны ўносіць препарат у глебу. Работы выдэ механізаваны атрад, у складзе якога — шэсць аднак тэхнікі: пагрузчыкі, трактар і машыны хімізацыі. У якасці ўгнаення выкарыстоўваюцца дэфекты — адходы цукровай вытворчасці, якія са сваім вольным глядзе падоўны на вольны і вольны добра падксіляюць глебу. Адгружоўца яны

СТАРЫЯ ДАМЫ — ПАД ЗНОС

Гэта работа зараз запатрабавана ў раёне. У краіне паўгодна выдэца добраўпарадкаванне тэрыторыі і зносу старых нежылых пабудоваў на тэрыторыях сельскіх Саветаў. Мастоўская сельгастэхніка таксама прымае ўдзел у гэтай кампаніі. У выкананні такіх работ задзейнічаны пагрузчыкі і брыгада з трох чалавек.

Мікалай ЕУДАКІМАЎ, слесар-механік.

Дзмітрый РЫШКЕВІЧ у завершчым цэху.

Летась было добраўпарадкавана каля дзесяці такіх аб'ектаў. На добраўпарадкаванне аднаго ў пераходзіць 1250 рублёў. Цяпер гэта даволі канкурэнтная сфера, з'явілася шмат прыватных арганізацый, якія таксама прымаюць удзел у конкурсных працэдурах. Вось толькі сярэд іх мала жадаючых працаваць у аддзелены і раскнутых на раёне аб'ектах.

ЗАГРУЗЧЫКІ — У ТРЭНДЗЕ

Мастоўская сельгастэхніка з'яўляецца тэхнічным цэнтрам ААТ «МАЗ». Тэхнічны цэнтр займаецца як тэхнічным абслугоўваннем і рамонтам тэхнікі, так і яе вытворчасцю. Не так даўно тут асвоілі выпуск загрузчыкаў зямлі і мінеральных угнаенняў. Аграр-

гаты карыстаюцца добрым попытам і больш папулярныя, чым замежныя аналагі. Гэта з'яўляецца аднаго ў пераходзіць 1250 рублёў. Цяпер гэта даволі канкурэнтная сфера, з'явілася шмат прыватных арганізацый, якія таксама прымаюць удзел у конкурсных працэдурах. Вось толькі сярэд іх мала жадаючых працаваць у аддзелены і раскнутых на раёне аб'ектах.

— Сёлета прадраілі 15 штук, — значнае дырэктар. — Загрузчыкі не залежваюцца — усё рэалізуюцца. Хоць напачатку многія нашы партнёры не надзеяліся прыглядзіліся да аргумента, але за некалькі гадоў змаглі ўпэўніцца ў іх даўгавечнасці і высокай вытворчасці.

Першы загрузчык для ААТ «Гудзевы» тут зрабілі пяць гадоў таму, і ён працуе да гэтай пары. Да мастоўскіх вытворцаў звяртаюцца з усёй краіны. Сярэд пакунікоў — арганізацыі Віцебскай, Магілёўскай, Мінскай аб-

У АСПРАЦОЎЦЫ — НОВЫ АДВАЛ ДЛЯ ФЕРМАЎ

Зараз у тэхнічным цэнтры плануецца наладзіць вытворчасць трактарнага адвала. Гэта новы праект, які плануюць навукова-практычны цэнтр Акадэміі навуў Рэспублікі Беларусь. Тут распрацавалі дакументацыю для даследнага экзапліра. Прадэстаўні Мастоўскай сельгастэхнікі ў найбліжэйшы час плануецца знаёміцца з яго магчымасцямі, пасля чаго на прадпрыемстве будзе наладжана вытворчасць гэтых аргументаў, патрэба ў якіх даволі вялікая.

«Галоўнае — правільна наладзіць працэс»

Якія задачы ставіць перад сабой і калектывам новы кіраўнік сельгаспрадпрыемства «Чарлэна» Мастоўскага раёна

Пакуль што Віктар КУЛІСЕВІЧ з'яўляецца намеснікам дырэктара па механіцы і выконвае абавязкі дырэктара ААТ «Чарлэна». У аграрнай галіне працуе звыш 16 гадоў. Вопыт кіраўніка атрымліваў у тым ліку ў Берастаўскім раёне. Некаторыя напраўкі мяркую прымяніць і на новым месцы. У прыватнасці, дадаць дынамікі рабце калектыву, умяцаць дысцыпліну і папалаціцца пра кадры.

Выконваючы абавязкі дырэктара Віктар КУЛІСЕВІЧ.

І ўмовы для гэтага ёсць. У гаспадарцы дзейнічаюць два жывёлагадоўчыя комплексы і ферма. Кармоў хапае, таксама ёсць сучасныя тэхналогіі. Галоўны клопат — ветэрынарныя кадры. Гаспадарцы патрэбныя тры ветурачкі. Менавіта такую задачу найперш мяркую вырашаць новае кіраўніцтва. І не протэсці часовай работніцаў, а замацаваць спецыялістаў у гаспадарцы.

Аграры супраць надвор'я

Віктар Станіслававіч збіраецца ў поле і запрашае паехаць туды, дзе нараджаецца будучы ўраджай. Так здарылася, што дзень выдэўся даволі ветраны, і мы трапілі ў сапраўдную паспешную бору. Аказваецца, такая яшчэ тут назіраецца даволі часта, таму глеба пакута ад эрозіі, станчаецца ўрадлівы пласт. Не пашанчаваў асветла і з азійскімі пасевамі. Значную частку прыйшоўшы перасяваць і паралельнае вольнае чарговае пасяўнае кампанію. Цяпер з гэтай работай спраўдзіцца лясчы — напярэдні даспешны ў гаспадарцы набылі новы селяк.

Дыспетчар Анатоль КАРЧКО.

Кантроль неабходны і апраўданы

ААТ «Чарлэна» створана шляхам аб'яднання трох суседніх калтасу з цэнтрам у аграрнаму Луіна. Цяпер гэта даволі вялікая гаспадарка і адна з найбольш трываля ў Мастоўскім раёне. Па словах новага кіраўніка, «Чарлэна» кожны год займае лідзіруючы пазіцыі ў раённых спаборніцтвах. Разам з тым «свежае вока» бачыць і тыя моманты, якія можна падыняць, скіраваць на эфектыўную работу. Прычым без асабліваў укладанняў.

навесці дысцыпліну на рабочых месцах. На сённяшні дзень не зусім правільна, калі на сельгаспрадпрыемстве пладзірэны тыдзень. Гэта нехарактэрна для сельскай гаспадаркі. Разам з тым вярта ўсё дасканалы аглядзец, каб не наладзіць дру, — выказвае сваю пазіцыю Віктар Станіслававіч.

Шукаць «болевыя кропкі» даламагаюць сучасныя тэхналогіі. На тэрыторыі мехадвара ёсць відэакамера, якая дазваляе бачыць усё вытворчы ўчастак — і фермы, і майстары, і поле. Гэта самая высокі пункт у гаспадарцы. Таму не трэба «накручваць» кіламетры, каб убачыць, дзе, хто і як працуе. Гэта відэа на маніторы ў кабінэце. І паліва эканоміцца.

Важны вектар — жывёлагадоўля

КЗС В-40 у аг. Луіна.

Малако, як вядома, адзін з самых рэнтабельных прадуктаў жывёлагадоўчай вытворчасці. Таму на гэты галіну ў першую чаргу будзе скіраваны вектар увагі новага кіраўніка. Пакуль да рэкорду шлях няблізкі — сярэдні надолі складаюць 6,5 тысячы кілаграмаў малака ў год на адну карову. Увоўле, дасягнуць можна і большага. І тут ёсць на кога раўняцца.

— Трэба абавязкова параціцца з тымі, хто мае вышэйшы паказчык. Напрыклад, ёсць фермы з вельмі высокімі надоямі — па 10 тысяч кг малака на карову ў год. І тут не робіць сакрэта са сваіх дасягненняў. Перадаўшы гаспадаркі гатовыя падыліцца вопытам, нам вярта скарыстацца гэтым, — упэўнены Віктар Кулісевіч.

Сёлета ў ААТ «Чарлэна» хочучы выйсці на аднаўку ў сем тысяч кілаграмаў на карову.

Брыгадзір участка Андрэй Мазаль расказвае пра некаторыя тонкасці сьлужбы. Аказваецца, збожжавыя добра ўжываюцца са шматгадовымі травамі. Пры скошванні каласы зразаюцца, а кармавыя культуры кіраўнікі павіны менавіта так сабраць. Напрыклад, палеткі, дзе раней раслі шматгадовыя травы, засялі кукурузай. Ямень, авёс, шнаціца, трыцкале — асноўныя збожжавыя культуры гаспадаркі. Вырошчваюць тут і рапс, які станавіцца папулярны ў аграрыі. Усяго плошча пасеваў складае больш за тры тысячы гектараў. І тут няма такога, каб якая-небудзь работа была спынена. Хапае людзей ці не — усё ідзе сваім парадкам.

Механізатар Валерый БЕЛКА.

Брыгадзір участка Андрэй МАЗАЛЬ, механізатар Валерый БЕЛКА, Юрый УЛАНОВІЧ (злева направа).

Палыява каманда

У гаспадарцы працуюць 375 чалавек, з іх каля 50 — моладзь да 30 гадоў. На полі знаёміцца з тымі, хто ў нейкім сансе адказвае за будучы ўраджай. Гэта перадавы маладзёжны экіпаж.

Механізатар Валерый Белка — трактарыст-машыніст, працуе з 2013 года. Жанаты, ёсць дзеці, жонка працуе на ферме, атрымліваў у гаспадарцы жыллё. Вядома, за такім кароткім «дэсьем» стаць напружана праца. У сваю чаргу, гаспадарка кляпоціцца аб тым, каб былі добрыя зарплаты, работнікі забяспечваюцца двухузровеньнае харчаваннем — абедам і вячэрай.

На машыне працуе Юрый Улановіч, ён пакуль што хлапцускі. Працывае бачкоўскаму калтасу дынастыю. Прычым даволі паспяхова. Разам са сваім напарнікам ухваляюцца ў іх маладых перадаўчых уборачных кампаніях. Кажы, што і гарадскога «хлебна-спрабаву», працаваў кіраўнікам у Гордні, але вярнуўся на сваю малую радзіму і працуе ў гаспадарцы ўжо восьмы год. Па словах старэйшых прафкама Людмілы Вілюновой, абодва хлопцы вельмі адказныя, старанна працуюць, лабелі бы такіх. Яны паведаміла, што ў гаспадарцы, акрамя зарплаты, няма стымуючых

Жыллё — праблема вырашальная

Пры праездзе па гаспадарцы можна убачыць цэлыя вуліцы новых дамоў. Усё яны будаваліся ў розныя часы для работнікоў, які працуюць у вёсках. Ці ёсць сёння праблема з жыллем? Для новага кіраўніка гэта пытанне — забядазненнае. І тут ёсць новы падыход у вырашэнні праблемы.

Аг. Луіна, вуліца Міру.

— Цяпер акцэнт робі на існуючы жылы фонд. Што гэта значыць? Мы купіваем пустыя дамы ў насельніцтва, якія знаходзяцца ў добрым стане. Можна купіць і з газам, і з усёмі выгодамі за 20-25 тысяч рублёў. Гэта значна танней, чым будаваць новы. Зараз ёсць на прыкмеце два дамы, які і ўжо ўладзілі. І нам патрэбнае жыллё. Цяляніцтва з Зялёнскага раёна чона перабаціцца бліжэй да сына, той жыве ў Гордні. Яна выбрала наш раён, збіраецца працаваць на комплексе «Стральчы». Там ёй спадабалася. Проста засяліцца, будзе жыць і працаваць у гаспадарцы.

Кароткая экскурсія завяршаецца. Цікава акалічыцца. У дыспетчарскай, дзе праходзяць нарады, на дошцы вісіць крэда новага дырэктара: працаваць сумленна і таго ж патрабаваць ад людзей. А сумленныя людзі заўсёды адзін аднаго падтрымаюць.

ЗАТ «Гудзевічы»: СТАЎКА НА ПРАЦУ І ДАБРАБЫТ

Як стратэгія сельскай гаспадаркі ўплывае на прыток кадраў

КОЖНАЕ сельгаспрадпрыемства па-свойму вырашае праблему кадраў. Есць і агульныя кірункі. Вопыт паказвае: для чалавека важным фактарам з'яўляецца яго быт. Таму ў акцыянерным таварыстве «Гудзевічы» Мастоўскага раёна найперш вырашаюць жыллёвае пытанне. І хоць чаргі на жыллё няма, тут заўсёды трываюць адну-дзве кватэры ў заагнітку. Такую стратэгію вызначыў для сябе дырэктар закрытага акцыянернага таварыства «Гудзевічы» Андрэй САНЬКО.

Ён упэўнены: чалавек не пойдзе шукаць іншага месца, калі ў яго добрая зарплата і спрыяльныя бытавыя ўмовы. Асабліва гэта датычыцца моладзі. Зараз працуюць новыя стэрэатыпы, іх немагчыма ігнараваць, упэўнены Андрэй Антонавіч. А пачынае ён работу з кадрамі... са школы. У нейкім сансе гэта зачыні на будучыню.

— Нам заўсёды патрэбна адна свабодная кватэра на той выпадку, калі хтосьці прыязджае. Таму мы пастаянна над гэтым працуем, — працягвае суразмоўца.

У аграгарадку Гудзевічы адрамантаваны пад'ёмныя машыны, атрымаўся дзве кватэры, у якіх з'явіліся дзве маладыя сям'і.

Зараз гаспадарка плануе прыняць у дзеянне план па пакупцы яшчэ аднаго пустага дома. Вядуцца перамовы з гаспадарамі нахонт набываць двух дамоў у аграгарадку Гудзевічы. Мяркуюцца вырашыць гэтае пытанне да восні.

У планах — перабудаваць пад інтэрнат альбо васьмікватэрны дом былую спартыўную школу на тэрыторыі гаспадаркі. Але найперш — будаўніцтва ўжо спраектаванага новага дома на чатыры кватэры. Работы пачнуцца, як толькі будзе вырашана пытанне з фінансаваннем.

ПЕРШЫ ЗВАНOK, АПОШНІ ЗВАНOK...

Так здарылася, што наша размова пачалася з сацыяльнай паліты гаспадаркі. А паказала гэты аспект старшыня Гудзевіцкага сельскага Савета Кацярына БАСІНСКАЯ, якая назвала гаспадарку самым галоўным мясцовым спонсарам. Яна расказала, што сельгаспрадпрыемства дапамагае жыхарам з транспартам, вядзе ў снежныя зымы расчыстку дарог да аддаленых вёсак і хутароў. Асабліва ўвагу звярнула на пусцякі дамы, якія сталі сапраўднай праблемай для сельскай улад. І гэты клопат узяла на сябе гаспадарка. Такім чынам, усё, што знаходзіцца на тэрыторыі акцыянернага таварыства «Гудзевічы», — пад патранажам гаспадаркі. І дзіцячыя сады, і школы, і храмы... Нядаўна тут набылі для дзіцячага сада газонанасілку, каб тэрыторыя выглядала прывабава. З 3 гадоў у год для Гудзевіцкай сярэдняй школы закупляюцца кампютары, ноўтбукі, інтэрактыўная дошка. Зроблена замена воданарэвалніка.

У ПРЫЯРЫТЭЦЕ — СЕМ'І З ДЗЕЦЬМІ

У гаспадарчы чаргі на жыллё няма, але жыллёвая праблема — пад пастаянным кантролем. Восі і зараз на чарзе — будаўніцтва чатырохкватэрнага дома. Ужо і праект гэтага, і экспертыза зроблена.

У гаспадарцы разлічвалі атрымаць ішчэ адна кватэра на 40 гадоў пад 3% гадавых. Пакуль крыніца фінансавання вызначана, у гаспадарцы заняліся рэканструкцыяй двух домаў, выкуленых у мясцовых жыхароў. У прыярытэце — сем'і з дзецьмі.

— У нас востра не стаіць праблема забеспячэння жыллем, гаспадарка ўкладвае грошы. Канешне, аддам перавагу сем'ям з дзецьмі, каб існаваў садок, школа, — пад патранажам Андрэй Антонавіч.

Кіраўнік прадпрыемства ўлічвае і абавязковыя патрабаванні наваасялаў. А гэта, у першую чаргу, добраўпарадкаванае жыллё — газ, цэнтральнае ацяпленне і водазабеспячэнне. Без гэтага пакета ніхто нават не разглядае для падтрымкі.

— Мы цікавімся школьным жыццём, нам важна, каб моладзь не пакідала сваю малую радзіму, — тлумачыць падарок дырэктар. — Прадстаўнікі гаспадаркі прысутнічаюць на школьных лэйках як на пачатку, так і ў канцы навучнага года. Першага верасня ідзе з падарункамі: гэта ноўтбукі, кампютары. Тых, хто прывёў у дзень у аграгарадкі кампанію, удзяляем прамію.

— Добрым фактарам з'яўляецца тое, што колькасць вучняў на прыватнай дашкольнай і агульнаадукацыйнай школах пачынае зніжацца. Па словах дырэктара, гаспадарка не старэе. Сярэдні ўзрост работнікаў — 45-46 гадоў, кады аднаўляюцца, прыходзіць моладзь. І, што вельмі важна, многа мясцовых. Усе атрымалі добраўпарадкаванае жыллё.

На полі працуюць (злева направа) трактарыст Сяргей БОБРЫК, галоўны аграном Валадзі РАМАНЧУК, трактарысты-машыністы Валерыя НАСЕНКА, Генадзь ПРАКАПОВІЧ, Уладзімір КРУПІЦА.

АДНАЎЛЕННЕ — ПРАЦЭС НЯСПЫННЫ

У сельгаспрадпрыемстве так заведзена, што кожны год тут альбо нешта будзецца, альбо мадэрнізацыя. Працэсы закрываюцца літаральна ўсе асноўныя галіны: раслінаводства, жывёлагадоўлі і гандлёва-даўнясць. Хоць выдалі і складаныя часы.

— Была вельмі вялікая крэдытная нагрузка. Выручка над крыдцы не пакрывала. Зараз не хочацца ўспамінаць, бо было складана. Зарплата таксама была ў крытцы. Гадоў, можа, пяць змаганася са старымі даўгамі. Была

запэчаннасць і з пастаўшчыкамі, і па сродках аховы раслін, і па буйковай сыравіне, і па бялагных дабаўках. Ставала пытанне: як выжыць? — успамінае тыя часы Андрэй Антонавіч.

Выправіць сітуацыю ўдалося паступовым спосабам: наперад. За дзесяць гадоў многае змянілася. Па дзяржаўнай праграме пабудавана ферма. Напрыклад, калі раней здавалі 12 тон малака ў дзень, зараз — 34 тонны. З'явіліся новы кірункі — продаж шэлашак, якія карыстаюцца добрым попытам як у вобласці, так і ў краіне.

Некалькі гадоў таму ў сельгаспрадпрыемстве пабудавалі міні-завод па вытворчасці рапсавога алею. Уласныя бляковыя корму зніззілі затраты на яго закупку. Лішы прадукты прадаюцца, і гэта яшчэ адзін плюс у эканоміцы. Выверчылася па сутнасці, бездарожная, бо мяккіх выкарстоўваецца для кармлення буйной рагатай жывёлы і свіней.

У набліжаныя планы — пабудавать памяшканне для ўтрымання рамонтнага маладняка буй-

Загадчык фермы «Малочны двор» Іван КАРНЕЙЧЫК.

Загадчык майстэрні Пётр ПАТУРЫНСКІ, механізатары Аляксандр РАЛЕЙНІК, Яўген ХОМКА, Аляксандр ТРУХАНОВСКІ (злева направа).

ной рагатай жывёлы на 300 гадоў. Плануецца завяршыць гэты аб'ект да восні. Падлічна, што паказвае палітэка, якія ўволадзілі, так і ў якасці кірункаў.

У раслінаводстве намечана мадэрнізацыя зернеасенца «Гудзевічы», дзе абсталяванне маральна састарела. У хуткім часе прэкт важнага аб'екта будзе разладжаны.

КУРС — НА МАГУТНУЮ ТЭХНІКУ

Раслінаводства разам з жывёлагадоўляй і гандлем — адзін з трох кітоў сельгаспрадпрыемства. І тут без мадэрнізацыі не абходзіцца. Пастаянна ўдаканальваюцца тэхніка. Калі раней на пасевы было задзейнічана пяць сельгас, то зараз — толькі дзве, затое ў два разы больш магутныя. Адна такая сельгас здольна справіцца з усёй пасяўной кампаніяй. А меншая працуе на дробнаконтурных

палях. Тое ж датычыцца і машын па падворце зерня: яны сталі больш грузанаёмныя. На палі прыйшла новая, працавікая тэхніка.

— І трактары, і прычэпныя аграгаты купляем пастаянна, гэта дазваляе паскорыць паліўную работу і аптымізаваць кадры. Такі прыклад: калі дзесяць гадоў таму ў нас на раскідванні аграгаты было задзейнічана 15 чалавек, то на сёння гэтую работу выконвае пяць чалавек, прытым аб'ём не змяніўся. Мы цвёрда ўзялі курс на тэхнічнае пераўзбраенне.

У сувязі з новымі прыярытэтымі мяняецца структура пасеваў. Напрыклад, павялічылі плошчы пад рапс, бо культура запатрабаваная. Яна мае добры кошт, адпаведна, і рентабельнасць. У зерневых вырасцілі больш плошчы аддаць пад азімую пшавіну, якая дае добры ўраджай і больш стабільная. А восні пасевы трыкале прыдзецца знізіць: яны апошнім часам вельмі дрэнна выходзяць з-за змовак. Значныя плошчы прыхо-

ПАРАДАК НІХТО НЕ АДМІНЯЮ

Як вядома, у краіне ідзе актыўная работа па ліквідацыі старых, пустых дамоў. Падабыны працэс удалося засведчыць і ў сельгаспрадпрыемстве «Гудзевічы». Хатка, што сталла на ўскрайку вёскі, знакала проста на вачэй. Як аказалася, гэта не адна такая знесеная пабудова. І хоць для гаспадаркі працуе даволі затратная, тут бярэцца за гэтую работу. І парадак на зямлі наводзіцца, і вызвалена зямля пад пасевы. Дарчы, сельгаспрадпрыемства не раз выхадзіла пераможцам аграпра-конкурсў, у тым ліку рэспубліканскіх, па землекарыстанні і высакі культуры прымерова. Акрамя дыплому, гаспадарка атрымала ў якасці прыза трактар. Гэта таксама добры стымул для навадзнення парадку на зямлі, бо ўдзяліць сродкі намоць адукацыі. І не толькі тэхнічна. У севазарот уцягаюцца ўчасткі, дзе знаходзіліся старыя дамы.

— У гаспадаркі такі прыярытэт: калі гэта домік стары і знаходзіцца на ўскрайку вёскі, мы зносім у першую чаргу, каб дапоўніць поле. Калі дом пасродку участка, мы распараджаемся сельгаспрадпрыемствам: ці даюць людзям участкі, ці проста травой засеваюць. І хоць работа затратная, маштабная, але навадзненне парадку на зямлі ніхто не адмяняю, — рэзюмуюць сваю пазіцыю дырэктар.

Адміністрацыя гаспадаркі выкарыстае шчырую падтрымку работнікаў сельгаспрадпрыемства, дзякуючы яким гаспадарка плённа развіваецца і дасягае высокіх вынікаў.

ЦЭПЕЛІНЫ, ЧАБУРЭКІ І КАЎБАСКІ

Разам з намеснікам дырэктара ЗАТ «Гудзевічы» Марыяй ПАЛУБЯТКАЙ наведалі краму ў цэнтры аграгарадка. Гэта адзін з двух гандлёвых пунктаў сельгаспрадпрыемства. Тут прадаюцца шырока асартымент мясной прадукцыі і паўфабрыкатаў. Дамашнія каўбаскі некалькі відаў. Марыя Мечыславаўна заўважыла, што многі мясцовыя гаспадыні шукаць і калія печы, а можна проста адварыць ці смажыць. У ліку фірменных страў — цэпеліны «па-гудзевіцкі» і чабурэкі. Яны прадаюцца ў замарожаным выглядзе ў якасці паўфабрыкатаў. Праўда, даволі хутка раскуліваюцца. Прычым не толькі сваімі, мясцовымі. За тры гадзіны слаба аякаснай і экалагічнай прадукцыі абляццела ўсю акругу. У краму сельгаспрадпрыемства прыязджаюць з суседніх раёнаў і нават Гродна. Па словах дырэктара Андрэя САНЬКО, гаспадарка зрабіла добры імідж на гандлёвых пунктах — двух крамах і кафе. Нават ва ўмовах высокай канкурэнцыі ім за некалькі гадоў удалося запоўніць пазуючы нішу і заваяваць сім'яты пакупнікоў. Якая прадукцыя працуе не толькі на імідж, але і на прыбытак. Дзесяць працэнтаў вырочкі гаспадаркі прыпадае менавіта на гандаль. І тут пастаянна працуюць над тым, каб прыцягнуць пакупніка. Кожны год асартымент пашырэння новымі відамі прадукцыі.

У прадпрыемства прадудледжаны і значны сацыяльны пакет. Ахвотныя, а такіх няма, атрымліваюць медыцынскую страхуюку. Прадпрыемства бярэ на сябе гэтыя выдаткі. Работнікі гаспадаркі на святы ясуць дадому важкія прадуктовыя кошы.

Свае фірменныя стравы працуюць (справа налева) Юрыя ПАНОВА, Алена ГАБРУСЕВІЧ, Святлана ШЫШКО.

Загадчык участка Аляксандр ПАЦАПЕЙ, механізатар Сяргей ВАЛЮШКА.

ЯК ТРАКТАР ПРАЦУЕ — ТАК ГАСПЕДАРСЬЦЫ ШАЦІЦЕ

Жалезная дысцыпліна на фермах, палях і мехдварах «Азяранскага»

Тры малочатаварныя комплексы (МТК), адзін з якіх, лічы, унікальны. Чатыры мехдвары, 15,1 тыс. гектараў агруннай плошчы, у тым ліку 12,6 тыс. га — сельскагаспадарчыя ўгоддзі, 6,2 тыс. га з якіх раўна, дзе вырошчваюць бульбу, рапс, буркакі, зерневыя, грэчку. Саме вялікае дзяржаўнае прадпрыемства «Азяранскі», што ў Маскоўскім раёне на Гродзеншчыне, нарадзілася з аб'яднання чатырох гаспадарак: «Чырвоная партызанка», «Маіска», «Ленінка» і «Шчары». А планы ў «Азяранскага», дзякуючы яго нумарнаму імяўму трактару Юрыя ГІЗОУСКІМУ, таксама вялікі і тэхналагічны. Карсапандыты «Звязды» прыхалясаў і кіраўніком гаспадаркі па сельгасугоддзях, каб на свае вочы пабачыць, як шчыруюць тут у час сябу.

Дырэктар «Азяранскага» Юры ГІЗОУСКІ пачынаў працоўны шлях у Лідскім раёне на сваёй спецыяльнай заахтэнкі. Пасля стаў старэйшым калгасам імя Л. Г. Кляшкова, амаль 15 гадоў адрацаваў у Мінскай вобласці, потым тры гады — у Браскім. Жартуе, што яго былі «сапраўднымі «арышчыі сіла»», таксама ўсё жыццё адпрацаваў заахтэнкі. Традыцыйна працягвае дырэктар і па ўласнай сім'і: жонка працуе ў гаспадарцы бухгалтарам, сын вучыцца на механіка, дачка засталася эканамістам на прадпрыемстве Дзяржынскага раёна, дзе працуе бацька.

Тры веснавыя тыдні на 12 гадзін

Ціперашні кіраўнік «Азяранскага» родам з Маскоўскага раёна і вёскі Хацюкі. Толькі чатыры месяцы там ён узначаліў гаспадарку, але ўжо зрабіў так, што тут пачалі працаваць нават тыя, хто не хацеў, аднак жадаў захаваць сваё працоўнае месца.

Першае, з чаго пачаў дырэктар, — наладзіў працоўны дысцыпліну. Дыслам, поўна, 26-гадовае вопытны работнік, 15 з якіх — на пасадзе кіраўніка. Абавязкова штотдзённыя планеркі ўзаймаў па палове на восьмую раніцу і ціпер, у час сябу, — у восьм вечара. Па словах дырэктара, ён стараўся нікому не перашкаджаць, але пэўна час кантралю працу, каб пачыналася яна як належыць і рабілася як мае быць.

Пасля перапрацоўкі часу (ціпер масавыя палывыя работы, таму і работа па 12 гадзін) людзям даюцца адпачыць. Потым да жыва настане звычайны рэжым: з 9 да 18.

— Патрабаванні ў плане арганізацыі вытворчасці і кантралю велмы высокія, аднак паказчыкі нізкія, бо прафесіяналізм людзей невялікі. Ёсць супрацоўнікі, якія на адным месцы прапрацавалі па 35 гадоў, а іх возьмецца за вопыт, дык няма яго. Прышліліся сутыкнуцца і з аб'яваўцамі работнікаў — я праз гэта згубіў шмат спецыялістаў, сярод якіх ветурач, заахтэнкі, аграном, заважышч Юрыя Гізуоскі. Таму наладзіў жалезную дысцыпліну. Я два разы не забару, Павіна так быць па тэхналогіі — так і робім. Не можам — развітаемся. У мяне маральны спосаб ушчышчвання, а не матэрыяльны. Магу пазнаць чалавека ў 20 разоў, калі бацьку, што нешта не так робіцца, захаць да яго за дзень некалькі разоў. Калі так часта звоніць мне, асабліва кіраўніцтва, я ўжо заўважваю, што я не дзе нешта ўпусціў.

У сваю чаргу дырэктар кажа, што адчувае маральную падтрымку кіраўніцтва раёна, а гэта дапамагае яму і далей мадэрнізаваць прадпрыемства.

Александр КУРШУК, галоўны аграном «Азяранскага».

КПШ і ганаровыя сцягі

Недахопу ў работніцкіх ціпер у гаспадарцы няма, запэўняе дырэктар. Калі Юрыя Гізуоскі ўзначаліў прадпрыемства, павольна-паўольна ён чапае, як ён уладкаваў. Ціпер у «Азяранскім» адны чатыры брыгады раслінаводства (31 чалавек), чым не кожнае прадпрыемства можа пахваліцца. Астанкі падрыхтавалі пераключылі на жывёлагадоўлю. Ужо ж у «Азяранскім» 414 працаўнікоў.

На жывёлагадоўчыя комплексы і мехдварах — кантралюючыя пункты з ахотнікамі, куды трапіць без пропуску і дазволу немагчыма. Прычым уваход і выхад — пад сцяг.

Спецыялістаў дасталяць на работу транспартам, які заздзейнічае такім чынам, што нішто ні з чым не персякаецца, расказваў дырэктар.

Дастаць жывёлаўдаўца — сама па сабе, механізацыя — сама па сабе, адміністрацыйна-кіруючы апарат падключоўца, таму што два аўтобусы ў Курьялавічы і Мілевічы воззяць школьнікаў.

А ішчы на кожным мехдвары і каля адміністрацыйнага будынка штотдзённыя сцягі працоўнай славы ў гонар найлепшых працаўнікоў, а калі ў маішчю шыльду, дзе ўказваецца прадзвіжча перадачыца з пералікам яго дасягненняў. Той, хто перавыкаў норму, дарэчы, можа скончыць працоўны дзень раней.

— Гэта абавязкова пачатак дня ў нас а палове на восьмую — справа прышчыноўца. А калі і бацьку, што чалавек замест нормы ў 600 тон унёс 1900 тон ударанню, то чаму б яму не вярнуць на месца раней? Людзі ж таксама не могуць як сябары працаваць.

На мехдварах робяць усе работніцкія работы: і кузаў пераважчы, і матор па дэталках пераважчы.

Нацыя спесары могуць у трактары займаць любую дэталку, да апошняга болціка. Сёння воль каробку перадач адрамантавалі, — хваліць сваіх работнікаў загадчык майстарня Сяргей ДЗЯГЕЛЬ. — А трактару 14 гадоў, за гэты час у ім толькі тры раз

дыск счалецця паміянні. Зранку, перш чым тэхніка выйдзе ў поле, абавязкова правяраюць работу рулявой сілы, тармазоў, святла, дварку. Пасля палывыя работ абавязкова мыіцца. А змой, калі з работ, лічы, толькі вываз арганкі на полі, усе машыны парк прыводзім у парадка.

налогіі на пагонным метры высяваецца да 90—100 пасяўных адзінак, а на зерне — 90—90.

Лёдзье паспяўшы падзівацца на сцялку, што нагадвае трактар з крыламі, імчыч далей, і праз тры хвіліны ўжо едзе мія поля, дзе неўзабаве будзе падрастаць

Трактарыст Вячаслаў ПЯЦОШЫК заважыць арганчына ўгнаенні на полі пад сеў кукурузы. 1500 гектараў у гаспадарцы засяваюць кукурузай на зялёную масу, а 300 — на зерне.

бульба. За дзень садылкай з механізмам пратраўлівання насення бульбай засяваецца 7-8 гектараў раллі. У гэтым агражэце ёсць дэталы, падобныя да лыжкі, якія па сваіх памерах павіны супадаць з бульбінамі, каб тыя не выпадалі, тлумачыць прышчып пасады гаспадар «Азяранскага» адзак на наша пытанне, ці рэжучы бульбу на кавалкі. Да мая ўсё бульба ўжо будзе на 75 гектарах пола.

З палёў пад пасадку бульбы і брауроў абавязкова трэба збіраць камяні, і гэта адна з абавязковых вясенніх работ. Калі не выбраць камяне, нават невялікае, будзе капаняна культура можна параваць стажы абарачнага механізма.

Заробак на прадпрыемстве, кажа кіраўнік, не залежыць ад сезоннасці. Уэйму рамантуюць машыны парк, пасля вывозяць на палі гоні, потым пачынаецца сябу, за ёй неўзабаве жыво, так што праца ёсць заўсёды.

Тым больш што ў «Азяранскага» яшчэ і пілава свая, дзе падтрэба гаспадаркі і дровы нарыхтоўваюцца, і дошкі. Купляюць 600 м³ лесу, самі яго апрацоўваюць — так і грошы эканомяць, і матэрыялы атрылімляюць.

Палывыя шляхі: кукурузныя, бульбяныя, азійныя

Нашота марнаваць час на сустрачці ў кабінетах, калі многае можна рабіць па дарозе і бачыць на свае вочы? Здаецца, такім прышчыпам і кіруецца дырэктар, які штотдзень абзыхае сваю далейка не маленькую гаспадарку. Толькі найконт набігае 190 кіламетраў, а наведвае ён часткі ўздоўж і ўперак. Вос і ціпер, пакуль ёкалі аглядзіць палю, па дарозе сустракаемца з галоўным аграном Александр КУРШУКОМ, які прывёў паддасці паперы на атрыманне вагонцаў з ударанніам. Падчас пасяўной яму трэба ўважліва пасяць дзе прасяньчы і за падрыхтоўкай насення, і за сябуі.

— Сеем-пашам, каб быў хлеб з кашай, — паспявае сказаць некалькі слоў пра сваю вочную аграном, перш чым рушыць далей.

— Самая прывычкавая культура для гаспадаркі — рапс. Бёз зерневых таксама не абцясця, інакш з чаго жывёлам мукі ў камбікоры рыхтаваць. Павялічваем плошчы пад сінаю кукурузу, бо кліматычныя зоны паўднёва мяняюцца, і сцяпле. Будзем спадзявацца на добрае надвор'е і ўраджай: снег зімой быў, у зямлі вільготы хапае.

Неўзабаве мінаем палі з азійнымі трыцікале, якія ўжо ўзняліся, і дырэктар каментуе.

— Бачыцца, з гэтай боку дарогі больш насычаны колер у раслін! Іх толькі ўчора падкармілі, а і як ужо запрацаваў азот. Мы займаемца кропкам іспрабаваннем, што трэба ударанні правільна ўносіць. Пасля цяжкай зімоўкі расліны слабеяць вышэй, таму ў першую падкорку толькі палову до-

завілі, інакш азіямыя проста не ўжывуць усе карысныя рэчывы. Траціца ўжо будзе, як усходзі расквасцця.

Пасля назіраем, як заважыць у глебу гной і загарваюць у трактар мінеральныя ударанні. Па словах кіраўніка, пагаручы бёз работы не павіны стаць ні хвіліны.

Абед працоўнікам прывозіць у поле, каб не губляць час. Каштуе ён 3,5 рубля, але для ўсіх, хто ўдзельнічае ў вясенне-палывыя работах, — 70 копеек, а на рэзінку ў 2,80 рубля, якая засталася, аказваецца матэрыяльная дапамога.

У гаспадарцы ўжо пасяліў зерневыя і зернебабовыя, высадзілі траціцу ад запланаванай колькасці цукровых буркаў. У дзень нашага прыезду акупат высейвалі кукурузу. На сіла гэтай культуры па тэхналогіі на пагонным метры высяваецца да 90—100 пасяўных адзінак, а на зерне — 90—90.

Лёдзье паспяўшы падзівацца на сцялку, што нагадвае трактар з крыламі, імчыч далей, і праз тры хвіліны ўжо едзе мія поля, дзе неўзабаве будзе падрастаць

Датчыкі ўліку паліва і відэаканферэнцыі на ўчастках

Пры гэтым з тэхнікой у прадпрыемстве сітуацыя, далёкая ад ідэальнай, кажа дырэктар. Машыны былі ў такім стане, што за чатыры месяцы яго работы дырэктарам прыйшлося ўсё рамантаваць за кошт грошай з вытворчасці малака.

Злева направа — работніцкія брыгады механізатараў: Сяўма Станіслаў ПАЛІНІКОМ, сьлесар Валентын ГОРНЫ, галоўны інжынер Уладзімер МАРЫШ, загадчык майстарня Сяргей ДЗЯГЕЛЬ, сьлесар Аляксандр АНІПЕРКА, трактарыст-машыніст Сяргей ПЛОЦЬНІК, электрагазаважышч Дзміс ЧЭРНІК, сьлесар Леанід ГОРНЫ.

— На любым прадпрыемстве вялікую ролю адгрывае кіраўнік, які ў правільнае рэчыва накіроўвае спецыялістаў і стан машына-трактарнага парка. Ад трактара залежыць, як будзе рабіць поле, а ўраджай пакажа, як спраце жывёлагадоўля, — усё ўзаемазвязана, — упэўнены Юрыя Гізуоскі.

У «Азяранскім» ціпер не карыстаюцца палугамі пабочных арганізацый, кажа дырэктар, хоць раней за гэта плацілі немалыя грошы. Па нарматывах на тысячу гектараў раллі патрэбны адзін энэргасачыны трактар.

У нас іх лічы, а трэба сем. Пераўзбраенне тэхнікі апошняй лічы гадоў амаль не было. Хоць праз сем-восьм гадоў трактар «Беларусь» патрэбны капітальны рамонт. А з васымі МАЗэў гаспадаркі некатыя па сем гадоў не чапіліся нават у прычэн. Мы іх аднавілі і мадэрнізавалі — ціпер яны ўсе працуюць, — агучыў дырэктар.

Паргуза «агранкі» — трактар для ўгнаення поля.

Падліковец рэйсаў Галіна ШКУДА цэлы дзень у полі, яна кантралюе, колькі ўгнаення кожны з сельгасугоддзяў уносіць на поле. Ад яе старанні залежыць дакладнасць нормы выпрацоўкі кожнага шафёра. Штотдзень у зямлю заважыцца 1,7—1,9 тысячы тон ўгнаення (па нарматывах павіна быць 68 тон на гектар). Усяго ж ад уласных малочных комплексаў нарыхтавана 87 тысяч тон арганічнага сілкавання для глебы.

Алена БАКУН і Міхал ПАЛУБЯТКА з «цялячай моладзю».

нарадзавіцца 50—60 цялят, — гаворыць Алена БАКУН, памочнік начальніка МТК. — Пасля пераважчы спецыяльна індывідуальныя домікі, дзе падрастаюць да двух-трох месяцаў. Потым бычкі пераважчаюць гадавацца на іншы комплекс. А цялячкі пераважчаюць з будынка ў будынак пераважчы, пакуль не стануць паўнаватраснымі каровамі.

Доўгая статка на комплексе ціпер 790 гадоў. 10% ад яго штотдзень дае прылод, таму індывідуальныя домікі для цялят ужо не хапае. У гаспадарчых планах — зрабіць іх большыя. Нагледзіцца на тое што, здавалася, цялят павіны быць наладна ў і доміках на вуліцы, кіраўнік «Азяранскага» кажа, што халодны метад гадавання маладняка сёбе апраўдавае, і падзяку амаль няма.

На комплексе створаны ўмовы не толькі для гадавання цялят, але і для прашы людзей, — заважыць Міхал ПАЛУБЯТКА, галоўны заахтэнкі гаспадаркі. — Я ўжо пасяў у Навасіжскім раёне працаваць заахтэнкіам-селекцыянерам пасля ўніверсітэта. Але вярнуўся на рэспубліку, і мяне тут больш зручна, бегчы ў горад не збіраюся.

На комплексе зроблены асобныя пакоі для пераапрацы і сцяплення я і рабочае. Для работнікаў асансілі і невялікую сталовую, каб людзі маглі падацца абед і падсілкавацца амаль што ў хатніх умовах.

Усю ж у «Азяранскім» 13 аб'ектаў жывёлагадоўлі і амаль 8000 буйнай рагатай скаціны. Ёсць і дзве фермы, дзе па 200 кароў утрыліваюцца на вольным выпасе. А ішчы ў гаспадарцы разведваюць чыстапародных кароў фермадуў — вось і ў сакавіку праддд 40 гадоў.

Ёсць у цялят і такія домікі, падобныя да маршнінкі.

50 машын з 90, якія належаць гаспадарцы, абсталявалі сістэмай GPS-навігацыі і датчычкі ўліку паліва — адразу ўдава яго менш пачало траціцца, падкрэсліў кіраўнік. Убачыў, дзе знаходзіцца машына, ён можа прац планіраваць, што і прадэманстраваў:

— Вос сёння аднаму шафёру, напрыклад, патрэбна паліва. Глядзіце, ён ціпер у Монаквічах. Калі выйдзе на работу, меў 28,9 літра паліва, не запраўляўшы, ціпер у яго 4,7 літра. Толькі я магу даць загад, каб яму прывезлі паліва. Я пазваўшы дыспетчару, той — на склад гаруча-азмачачных матэрыялаў у Курьялавічы і перадаў мой дазвол на 30-літровую запраўку. Заахтэнкі прывязе паліва да трактара, а вадзіцель пры спецыялісцэ заўважыць усё ў бок. Нават мае намеснікі не могуць бёз мяне дазвазіць запраўку.

Асансіцы прыладамі ўсе машыны — гэта першы план дырэктара, які ён ўжо рэалізаваў. Другі план — усталяваць відэаназіранне на фермах і мехдварах. Трыці — наладзіць стагункі са спецыялістамі на ўчастках праз алякцін, каб не абрацца разам і не марнаваць час, а адразу з месца конны раскажа, што адбываецца на яго вочыне.

Ураснаваецца «Азяранскі» кіруюцца праграмай пераацэнкі стану пад сенажае, каб павялічыць структуру сенажаеў і тым самым павялічыць кармавую базу. Вытворчасць ішчы культуры, вядома, таксама хочучы павялічыць, каб гарантаваць фінансавую бяспеку прадпрыемства і ўжо налета адмовіцца ад набываць камбікармоў у іншых. Тым больш што ў гаспадарцы ўсё ўласны перасоўны камбікармоўны завод, на якім можна за імя зрабіць 80—90 тон камбікорму. Калі гатаваць ежу для жывёл толькі ўласнымі сіламі, яна абшэдаць удвая танней — 450 рублёў за тону набываць камбікорму. Летас «Азяранскі» нарыхтаваў ішчы тры серыі, а патрэба ў фуражы — 7,5 тысячы тон, так што асноўная база для нарыхтоўкі ўласнага камбікорму ў гаспадарцы ўжо ёсць. А калі планы здзейсніцца, стане яшчэ лепей.

Ужо ў момант нашага а'дзеду з гаспадаркі прыйшла навіна, што на ферме нарадзіліся дзве новыя цялячкі, а гэта добры знак на далейшае развіццё, упэўніў дырэктар.

Узорная «малочка» МТК «Курьялавічы»

Такі комплекс з закрытым цыклам (каровы тут нараджаюцца, асымянюцца, цяляцца, даюць малако), пэўна, няма ў краіне, хваліць Юрыя Гізуоскі сваю гаспадарку і кажа, што пра тая ён марыў ужо жыццё. Новы ўнікальны комплекс збудаваны з

Трактарыст Валерыя АНІПЕРКА на трактары МТЗ 1221 з селяккі СКП 12 сеў кукурузу.

Падліковец рэйсаў Галіна ШКУДА цэлы дзень у полі, яна кантралюе, колькі ўгнаення кожны з сельгасугоддзяў уносіць на поле. Ад яе старанні залежыць дакладнасць нормы выпрацоўкі кожнага шафёра. Штотдзень у зямлю заважыцца 1,7—1,9 тысячы тон ўгнаення (па нарматывах павіна быць 68 тон на гектар). Усяго ж ад уласных малочных комплексаў нарыхтавана 87 тысяч тон арганічнага сілкавання для глебы.

Алена БАКУН і Міхал ПАЛУБЯТКА з «цялячай моладзю».

нарадзавіцца 50—60 цялят, — гаворыць Алена БАКУН, памочнік начальніка МТК. — Пасля пераважчы спецыяльна індывідуальныя домікі, дзе падрастаюць да двух-трох месяцаў. Потым бычкі пераважчаюць гадавацца на іншы комплекс. А цялячкі пераважчаюць з будынка ў будынак пераважчы, пакуль не стануць паўнаватраснымі каровамі.

Доўгая статка на комплексе ціпер 790 гадоў. 10% ад яго штотдзень дае прылод, таму індывідуальныя домікі для цялят ужо не хапае. У гаспадарчых планах — зрабіць іх большыя. Нагледзіцца на тое што, здавалася, цялят павіны быць наладна ў і доміках на вуліцы, кіраўнік «Азяранскага» кажа, што халодны метад гадавання маладняка сёбе апраўдавае, і падзяку амаль няма.

На комплексе створаны ўмовы не толькі для гадавання цялят, але і для прашы людзей, — заважыць Міхал ПАЛУБЯТКА, галоўны заахтэнкі гаспадаркі. — Я ўжо пасяў у Навасіжскім раёне працаваць заахтэнкіам-селекцыянерам пасля ўніверсітэта. Але вярнуўся на рэспубліку, і мяне тут больш зручна, бегчы ў горад не збіраюся.

На комплексе зроблены асобныя пакоі для пераапрацы і сцяплення я і рабочае. Для работнікаў асансілі і невялікую сталовую, каб людзі маглі падацца абед і падсілкавацца амаль што ў хатніх умовах.

Усю ж у «Азяранскім» 13 аб'ектаў жывёлагадоўлі і амаль 8000 буйнай рагатай скаціны. Ёсць і дзве фермы, дзе па 200 кароў утрыліваюцца на вольным выпасе. А ішчы ў гаспадарцы разведваюць чыстапародных кароў фермадуў — вось і ў сакавіку праддд 40 гадоў.

нарадзавіцца 50—60 цялят, — гаворыць Алена БАКУН, памочнік начальніка МТК. — Пасля пераважчы спецыяльна індывідуальныя домікі, дзе падрастаюць да двух-трох месяцаў. Потым бычкі пераважчаюць гадавацца на іншы комплекс. А цялячкі пераважчаюць з будынка ў будынак пераважчы, пакуль не стануць паўнаватраснымі каровамі.

Доўгая статка на комплексе ціпер 790 гадоў. 10% ад яго штотдзень дае прылод, таму індывідуальныя домікі для цялят ужо не хапае. У гаспадарчых планах — зрабіць іх большыя. Нагледзіцца на тое што, здавалася, цялят павіны быць наладна ў і доміках на вуліцы, кіраўнік «Азяранскага» кажа, што халодны метад гадавання маладняка сёбе апраўдавае, і падзяку амаль няма.

На комплексе створаны ўмовы не толькі для гадавання цялят, але і для прашы людзей, — заважыць Міхал ПАЛУБЯТКА, галоўны заахтэнкі гаспадаркі. — Я ўжо пасяў у Навасіжскім раёне працаваць заахтэнкіам-селекцыянерам пасля ўніверсітэта. Але вярнуўся на рэспубліку, і мяне тут больш зручна, бегчы ў горад не збіраюся.

На комплексе зроблены асобныя пакоі для пераапрацы і сцяплення я і рабочае. Для работнікаў асансілі і невялікую сталовую, каб людзі маглі падацца абед і падсілкавацца амаль што ў хатніх умовах.

Усю ж у «Азяранскім» 13 аб'ектаў жывёлагадоўлі і амаль 8000 буйнай рагатай скаціны. Ёсць і дзве фермы, дзе па 200 кароў утрыліваюцца на вольным выпасе. А ішчы ў гаспадарцы разведваюць чыстапародных кароў фермадуў — вось і ў сакавіку праддд 40 гадоў.

нарадзавіцца 50—60 цялят, — гаворыць Алена БАКУН, памочнік начальніка МТК. — Пасля пераважчы спецыяльна індывідуальныя домікі, дзе падрастаюць да двух-трох месяцаў. Потым бычкі пераважчаюць гадавацца на іншы комплекс. А цялячкі пераважчаюць з будынка ў будынак пераважчы, пакуль не стануць паўнаватраснымі каровамі.

Доўгая статка на комплексе ціпер 790 гадоў. 10% ад яго штотдзень дае прылод, таму індывідуальныя домікі для цялят ужо не хапае. У гаспадарчых планах — зрабіць іх большыя. Нагледзіцца на тое што, здавалася, цялят павіны быць наладна ў і доміках на вуліцы, кіраўнік «Азяранскага» кажа, што халодны метад гадавання маладняка сёбе апраўдавае, і падзяку амаль няма.

На комплексе створаны ўмовы не толькі для гадавання цялят, але і для прашы людзей, — заважыць Міхал ПАЛУБЯТКА, галоўны заахтэнкі гаспадаркі. — Я ўжо пасяў у Навасіжскім раёне працаваць заахтэнкіам-селекцыянерам пасля ўніверсітэта. Але вярнуўся на рэспубліку, і мяне тут больш зручна, бегчы ў горад не збіраюся.

На комплексе зроблены асобныя пакоі для пераапрацы і сцяплення я і рабочае. Для работнікаў асансілі і невялікую сталовую, каб людзі маглі падацца абед і падсілкавацца амаль што ў хатніх умовах.

Усю ж у «Азяранскім» 13 аб'ектаў жывёлагадоўлі і амаль 8000 буйнай рагатай скаціны. Ёсць і дзве фермы, дзе па 200 кароў утрыліваюцца на вольным выпасе. А ішчы ў гаспадарцы разведваюць чыстапародных кароў фермадуў — вось і ў сакавіку праддд 40 гадоў.

Каровы — кадры — каровы

Каб павялічыць нагалоўе статка, два будыны старой сьвінаватраўнай фермы ў гаспадарцы зрабавіцца рэканструяваць, мадэрнізаваць і там гадаваць цялят. Першае збудаванне амаль упарадкавалі. Зносіць і ішчы адзін стары будынак, дзе сёлета хочучы ўзвесці новы кароўнік памерам 21 x 102 метры для ўтрыманьня сухостойных кароў і невацёлаў, якія пераважчаюць з комплексу, а там у сваю чаргу павялічыць статка на 100 дзюнаў кароў.

— Прадучынінасць вытворчасці гаспадаркі складаецца з трох фактараў: каровы — кадры — кармы. Таму для далейшага развіцця плануюць павялічыць кармавую базу. За кошт гэтай, а таксама дэктары тэхналогіі хатняй давосі прадучынінасць жывёл да шасці тон малака ў год замест цяперашніх 5,4 тон, — падзяліўся планамі на год дырэктар. — Маюцца кары — таксама сярод першачынцаў. Літаральна на днях прыбывае энэргасачыны трактар Беларусь-3522, МА3, селялка, плуг, пагаручы «Амкадор», узяты ў лізын.

У раснаваецца «Азяранскі» кіруюцца праграмай пераацэнкі стану пад сенажае, каб павялічыць структуру сенажаеў і тым самым павялічыць кармавую базу. Вытворчасць ішчы культуры, вядома, таксама хочучы павялічыць, каб гарантаваць фінансавую бяспеку прадпрыемства і ўжо налета адмовіцца ад набываць камбікармоў у іншых. Тым больш што ў гаспадарцы ўсё ўласны перасоўны камбікармоўны завод, на якім можна за імя зрабіць 80—90 тон камбікорму. Калі гатаваць ежу для жывёл толькі ўласнымі сіламі, яна абшэдаць удвая танней — 450 рублёў за тону набываць камбікорму. Летас «Азяранскі» нарыхтаваў ішчы тры серыі, а патрэба ў фуражы — 7,5 тысячы тон, так што асноўная база для нарыхтоўкі ўласнага камбікорму ў гаспадарцы ўжо ёсць. А калі планы здзейсніцца, стане яшчэ лепей.

Ужо ў момант нашага а'дзеду з гаспадаркі прыйшла навіна, што на ферме нарадзіліся дзве новыя цялячкі, а гэта добры знак на далейшае развіццё, упэўніў дырэктар.

нарадзавіцца 50—60 цялят, — гаворыць Алена БАКУН, памочнік начальніка МТК. — Пасля пераважчы спецыяльна індывідуальныя домікі, дзе падрастаюць да двух-трох месяцаў. Потым бычкі пераважчаюць гадавацца на іншы комплекс. А цялячкі пераважчаюць з будынка ў будынак пераважчы, пакуль не стануць паўнаватраснымі каровамі.

Доўгая статка на комплексе ціпер 790 гадоў. 10% ад яго штотдзень дае прылод, таму індывідуальныя домікі для цялят ужо не хапае. У гаспадарчых планах — зрабіць іх большыя. Нагледзіцца на тое што, здавалася, цялят павіны быць наладна ў і доміках на вуліцы, кіраўнік «Азяранскага» кажа, што халодны метад гадавання маладняка сёбе апраўдавае, і падзяку амаль няма.

На комплексе створаны ўмовы не толькі для гадавання цялят, але і для прашы людзей, — заважыць Міхал ПАЛУБЯТКА, галоўны заахтэнкі гаспадаркі. — Я ўжо пасяў у Навасіжскім раёне працаваць заахтэнкіам-селекцыянерам пасля ўніверсітэта. Але вярнуўся на рэспубліку, і мяне тут больш зручна, бегчы ў горад не збіраюся.

На комплексе зроблены асобныя пакоі для пераапрацы і сцяплення я і рабочае. Для работнікаў асансілі і невялікую сталовую, каб людзі маглі падацца абед і падсілкавацца амаль што ў хатніх умовах.

Усю ж у «Азяранскім» 13 аб'ектаў жывёлагадоўлі і амаль 8000 буйнай рагатай скаціны. Ёсць і дзве фермы, дзе па 200 кароў утрыліваюцца на вольным выпасе. А ішчы ў гаспадарцы разведваюць чыстапародных кароў фермадуў — вось і ў сакавіку праддд 40 гадоў.

Узорная «малочка» МТК «Курьялавічы»

Такі комплекс з закрытым цыклам (каровы тут нараджаюцца, асымянюцца, цяляцца, даюць малако), пэўна, няма ў краіне, хваліць Юрыя Гізуоскі сваю гаспадарку

